

Cahier 2010-2

Trends in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit onder 12- tot en met 24-jarigen in de periode 1996-2007

Bevindingen uit de Monitor Jeugdcriminaliteit 2009

A.M. van der Laan
M. Blom
N. Tollenaar
R. Kea

Bestelgegevens

Exemplaren van deze publicatie kunnen schriftelijk worden besteld bij

Bibliotheek WODC, kamer TN-3A03
Postbus 20301, 2500 EH Den Haag
Fax: (070) 370 45 07
E-mail: wodc@minjus.nl

Cahiers worden in beperkte mate gratis verspreid zolang de voorraad strekt.
Alle nadere informatie over WODC-publicaties is te vinden op Justweb en op www.wodc.nl

Inhoud

Samenvatting — 5

1 Inleiding — 9

- 1.1 Vraagstelling — 9
- 1.2 Methode van onderzoek — 10
- 1.3 Leeswijzer — 11

2 Jeugdige verdachten en daders — 13

- 2.1 Aangehouden verdachten van een misdrijf — 13
- 2.2 Aangehouden verdachten van een misdrijf waarbij het OM strafvervolging zinnig achtte — 14
- 2.3 Daders tegen wie door het OM of de rechter een strafzaak is afgedaan — 24

3 Afdoeningen tegen jeugdigen — 27

- 3.1 Halt-afdoening — 27
- 3.2 Afdoeningen door het OM — 29
- 3.3 Afdoeningen door de rechter — 30

4 Conclusie — 35

- 4.1 Beperkingen — 35
- 4.2 Belangrijkste bevindingen — 36
- 4.3 Tot slot — 38

Summary — 39

Literatuur — 43

Bijlagen

- 1 Samenstelling van de begeleidingscommissie — 45
- 2 Tabellen — 47

Samenvatting

In dit onderzoek zijn de trends in de geregistreerde jeugdcriminaliteit in de periode 1996 tot en met 2007 onderzocht. Daartoe is nagegaan welke ontwikkelingen zich voordoen in het aandeel aangehouden verdachten van een misdrijf en daders onder jongeren in de leeftijd 12 tot en met 24 jaar. Tevens is nagegaan welke trends er zijn in de afdoeningen op het niveau van de politie, het Openbaar Ministerie (OM) en de rechterlijke macht. Het onderzoek heeft betrekking op door politie en justitie geregistreerde informatie en biedt daardoor slechts zicht op een deel van de jeugdcriminaliteit.

Uit het onderzoek blijken de volgende resultaten:

Verdachten

- In 2007 is 2,5% van de 12-17-jarigen aangehouden als verdachte van een misdrijf, een stijging van 32% ten opzichte van 2002. In 2007 is 4,0% van de 18-24-jarigen aangehouden als verdachte van een misdrijf, een stijging van 21% ten opzichte van 2002.
- Het aandeel verdachten onder vrouwen is lager dan onder mannen, maar neemt wel sterker toe. Onder de 12-17-jarige vrouwen is de toename van verdachten sterker dan onder de 18-24-jarige vrouwen (ten opzichte van 2002 +51% en +37%).
- Als we uitsplitsten naar vier leeftijdsgroepen (12-15-; 16-17-; 18-21-; en 22-24-jarigen) blijkt het aandeel verdachten onder de 12-15-jarigen ten opzichte van 2002 sterker te zijn gestegen dan in andere leeftijdsgroepen (respectievelijk +40% en \leq +23%). Toch worden verdachten gemiddeld niet steeds jonger, want ook bij de oudere leeftijdsgroepen stijgt het aandeel verdachten.
- De meeste verdachten komen voor onder Marokkaanse jongeren, gevolgd door Antilliaanse en Surinaamse jongeren. Onder de autochtone jongeren komen de minste verdachten voor. Deze rangordening geldt zowel voor 12-17- als voor 18-24-jarigen. Het aandeel verdachten onder de autochtone jongeren is sinds 2002 procentueel gezien sterker gestegen dan onder jongeren uit andere herkomstgroepen. Onder de Antilliaanse jongeren is het aandeel verdachten het minst sterk gestegen en bij de 18-24-jarigen zelfs redelijk stabiel.
- Het aantal verdachten per 100 jongeren is in alle regio's toegenomen, maar niet overal even sterk. Bij de 12-17-jarigen is de sterkste stijging zichtbaar in het noorden van Nederland en in niet-stedelijke gebieden. Bij de 18-24-jarigen zijn er nauwelijks verschillen in de trends naar landsdeel.
- Het aandeel recidivisten onder de 12-17- en 18-24-jarigen is sterker gestegen dan het aandeel first offenders onder deze leeftijdsgroepen. Bij de 18-24-jarigen is het aantal first offenders per 100 min of meer stabiel sinds 2002.
- Het aandeel jeugdige veelplegers bij de 12-17-jarigen is evenveel gestegen als het aandeel jeugdige meerplegers. Beide zijn in 2007 met bijna de helft toegenomen sinds 2002.
- Onder de 12-17-jarigen zijn delicten tegen de openbare orde, bedreiging en geweldsdelicten tegen personen sterk gestegen. Hetzelfde geldt voor de 18-24-jarigen. In deze leeftijdsgroep zijn ook verkeersdelicten sterk toegenomen.

Daders

- In 2007 is 1,9% van de 12-17-jarigen een dader van een misdrijf, ten opzichte van 2002 een toename van 19%. In 2007 is 3,4% van de 18-24-jarigen dader van een misdrijf, ten opzichte van 2002 een toename van 20%.
- Hoewel het aandeel daders onder de mannen groter is dan onder de vrouwen, is het aandeel daders onder de vrouwen sterker toegenomen. Onder de 12-17-jarige vrouwen is het aandeel daders toegenomen met 33%; onder de 18-24-jarige vrouwen met 48%.
- In alle leeftijdsgroepen is het aantal daders per 100 leeftijdsgenoten ongeveer even sterk gestegen.
- Onder de 12-17-jarigen is een sterke toename van daders van bedreiging, geweld tegen personen, delicten tegen de openbare orde en delicten tegen het openbare gezag. Vermogensdelicten met geweld zijn gedaald. Het beeld onder 18-24-jarigen is vergelijkbaar. Daarnaast is in deze groep een toename van het aantal verkeersdelicten zichtbaar.

Halt-afdoeningen

- In 2007 heeft 1,1% van de 12-17-jarigen een Halt-afdoening gekregen. Dit percentage is sinds 2002 stabiel.
- Het aandeel jongeren dat een Halt-afdoening heeft gekregen is onder de meisjes sterker gestegen dan onder jongens.
- Bij alle leeftijdsgroepen is de trend in Halt-afdoeningen min of meer gelijk.
- Het aandeel jongeren met een Halt-afdoening onder allochtone jongeren is afgenomen, terwijl het aandeel Halt-afdoeningen onder autochtone jongeren is gestegen.

Afdoeningen door het OM

- Onder de 12-17-jarigen zijn in de periode 2002-2005 werkprojecten met bijna de helft gestegen (+45%). De beleidssepts zijn met een kwart afgenomen (-23%). Onder de 18-24-jarigen zijn financiële transacties in de periode 2002-2005 met een kwart toegenomen (+23%).

Afdoeningen door de rechter

- Onder de 12-17-jarigen zijn in 2007 ten opzichte van 2002 vooral werkstraffen toegenomen (+73%). Onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen langer dan drie maanden, voorwaardelijke vrijheidsstraffen en leerstraffen zijn afgenomen (respectievelijk -32%, -29% en -28%).
- Onder de 18-24-jarigen zijn werk- en geldstraffen toegenomen (respectievelijk +48% en +22%). Onvoorwaardelijke, korte en lange vrijheidsstraffen en leerstraffen zijn afgenomen (respectievelijk -18%, -26% en -27%).

De belangrijkste conclusies zijn:

- Er zijn meer verdachten en daders onder de 18-24-jarigen, maar er is een sterkere toename in verdachten onder de 12-17-jarigen in de periode 2002-2007;
- Verdachten en daders zijn niet jonger geworden, maar er zijn wel meer jongere verdachten;
- Er is een sterkere toename van verdachten en daders onder vrouwen dan onder mannen. Dit geldt zowel voor de 12-17- als de 18-24-jarigen;
- Er is een sterkere toename van verdachten onder autochtonen dan onder jongeren uit andere herkomstgroepen en er is een sterkere toename van verdachten in landelijke regio's
- Er is bij beide leeftijdsgroepen een sterke toename van openbare orde misdrijven, bedreiging en mishandeling en een daling van vermogensmisdrijven;

- Er is een sterkere toename van recidivisten dan van first offenders;
- Werkstraffen en boetes opgelegd door de rechter zijn gestegen, vrijheidsstraffen zijn afgenomen. Dit doet vermoeden dat er een toename is van relatief minder ernstige en een minder sterke stijging of mogelijk zelfs een lichte daling van ernstige feiten die voor de rechter komen.

1 Inleiding

Een belangrijk beleidsdoel van het kabinet Balkenende IV is een criminaliteitsreductie van 25% in 2010 ten opzichte van 2002 (Ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, 2006). In het programma 'Aanpak Jeugdcriminaliteit' (Ministerie van Justitie, 2008) is aangegeven dat daartoe de aanpak van jeugdcriminaliteit verder geïntensiveerd wordt. De nadruk ligt daarbij op een dadergerichte aanpak. In het kader van dit streven is het van belang zicht te hebben op de omvang en aard van de jeugdcriminaliteit en de trends die zich daarin voordoen. Aan het WODC is gevraagd tot en met 2011 jaarlijks trends in de jeugdcriminaliteit te rapporteren en interpreteren. Dit gebeurt op basis van de *Monitor Jeugdcriminaliteit*. Een centraal doel is het interpreteren van de trends die wordenesignaleerd in de jeugdcriminaliteit in Nederland, zoals deze door de politie en justitie geregistreerd worden, de zogenoemde *geregistreeerde criminaliteit*. Inzicht in deze trends is relevant voor de ministeries van Justitie, Binnenlandse Zaken en Koninkrijkrelaties, Jeugd en Gezin en Wonen, Wijken en Integratie.

De Monitor Jeugdcriminaliteit is een vervolg en uitbreiding op de Monitor Jeugd terecht (MJt), waarin sinds 2004 periodiek werd gerapporteerd over de trends in geregistreeerde criminaliteit van 12- tot en met 17-jarigen, de zogenoemde strafrechtelijk minderjarigen (zie Blom, Van der Laan & Huijbregts, 2005; Blom & Van der Laan, 2007). De Monitor Jeugdcriminaliteit is op verschillende punten een uitbreiding van de MJt. Zo worden niet alleen de trends onderzocht bij de 12- tot en met 17-jarigen, maar ook die onder de 18- tot en met 24-jarigen (jongvolwassenen). In rapportages over de geregistreeerde criminaliteit wordt deze leeftijdsgroep vaak op een hoop geveegd met de volwassenen,¹ terwijl het een bekend gegeven is dat het aantal jeugdigen dat een delict pleegt in deze levensfase een piek bereikt (Farrington, 1986; Junger-Tas, 1992). Verder is er ook meer aandacht voor de achtergrondkenmerken van de jeugdigen tegen wie een (straf)zaak is afgedaan (Halt, OM, rechterlijke macht) en worden er vergelijkingen gemaakt tussen de trends die zich in verschillende fasen in de rechtshandavingsketen voordoen.

1.1 Vraagstelling

In deze rapportage staat de volgende vraag centraal:
Welke trends zijn er in de omvang, aard en afdoening van geregistreeerde jeugdcriminaliteit onder 12-24-jarigen in de periode 1996-2007?

In de beschrijving van de resultaten onderscheiden we de 12- tot en met 17-jarigen van de 18- tot en met 24-jarigen.

¹ Met uitzondering van bijvoorbeeld de Landelijke Criminaliteitskaart (Van Mantgem et al., 2008), maar die heeft enkel betrekking op verdachten en gaat niet in op daders en afdoeningen.

1.2 Methode van onderzoek

Om de trends in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit te meten, maken we gebruik van door politie en justitie geregistreeerde gegevens. De geregistreeerde criminaliteitscijfers geven echter een beperkt zicht op de werkelijke omvang van de jeugdcriminaliteit. Delicten waarvan geen verdachte bekend is of waarvan helemaal geen aangifte is gedaan, komen niet voor in de registraties. De werkelijke criminaliteit is dus hoger. Dit betekent ook dat, wanneer er bijvoorbeeld een stijging zichtbaar wordt in de geregistreeerde criminaliteit, de werkelijke criminaliteit niet in absolute zin toegenomen hoeft te zijn (of omgekeerd). Het betekent alleen dat er in dat geval door de politie meer delicten of verdachten zijn geregistreeerd.

Indicatoren

In deze rapportage gebruiken we de volgende indicatoren om de trends in geregistreeerde jeugdcriminaliteit te meten:

- Aangehouden verdachten: personen tegen wie een redelijk vermoeden bestaat dat ze een delict hebben gepleegd, tegen wie een proces-verbaal (pv) is opge maakt en waarbij strafvervolgning zinvol wordt geacht. Jongeren die een Halt-verwijzing hebben gekregen blijven hier buiten beschouwing.
- Daders: personen die door het OM een transactie aangeboden hebben kregen en accepteerden, of tegen wie door de rechter een straf of maatregel is opgelegd of bij wie de strafzaak eindigde in een beleidssepot.
- Delicten: misdrijven; overtredingen blijven buiten beschouwing.
- Afdoeningen: Halt-afdoeningen door de Halt-bureaus; transacties door het OM (werk- of leerprojecten of financiële transacties); beleidssepots door het OM; afdoeningen door de rechter (werk- of leerstraffen, boetes, (on)voorwaardelijke vrijheidsstraffen of maatregelen).

Databronnen

De gegevens zijn afkomstig uit verschillende databronnen. Gegevens over door de politie *aangehouden* verdachten zijn afkomstig uit het Herkenningsdienstsysteem (HKS) van het Korps landelijke politiediensten. Gegevens over het aantal jeugdigen dat een Halt-afdoening heeft gekregen komen uit AuraH, het registratiesysteem van Halt Nederland. Gegevens over jeugdigen tegen wie een strafzaak is afgedaan door het OM of de rechter komen uit een geanonimiseerde versie van het Justitieel Documentatiesysteem, de Onderzoeks- en Beleidsdatabase Justitiële Documentatie (OBJD). Bevolkingsaantallen zijn afkomstig uit de Bevolkingsstatistiek van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Beperkingen

Politie- en justitiecijfers hebben hun beperkingen bij het bepalen van de omvang van de jeugdcriminaliteit (zie bijvoorbeeld Elffers, 2003; Elffers & Bruinsma, 2005; Kerckvoorde, 1995; Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006). Kort gezegd komen de beperkingen van door politie en justitie geregistreeerde cijfers op het volgende neer:

- Niet alle delicten worden bij de politie bekend (delicten die niet worden gemeld door slachtoffers of zogenoemde 'slachtofferloze delicten').
- Voor een aanzienlijk deel van de bij de politie bekende delicten geldt dat geen verdachte bekend is. Het gemiddelde ophelderingspercentage voor alle delicttypen samen is 23% in 2007 (Eggen, 2009b).
- De registratie is afhankelijk van inspanningen en prioriteiten van de politie en daarmee ook van beleidsaandacht voor specifieke thema's (bijvoorbeeld criminaliteit onder jeugdigen, recidivisten of geweld).

De informatie in deze studie heeft daarom betrekking op slechts een deel van de jeugdcriminaliteit in Nederland. Voor een meer uitgebreide beschrijving van de beperkingen van door politie geregistreerde gegevens zie bijvoorbeeld Blom, Van der Laan & Huijbregts (2005).

Politiegegevens over een bepaald jaar worden twee keer opgevraagd bij de verschillende regio's: enkele maanden na het verstrijken van het betreffende jaar (voorlopige cijfers) en een jaar later nog een keer (definitieve cijfers). In het geval van voorlopige cijfers is er nog sprake van registratieachterstanden waardoor gegevens mogelijk nog niet compleet zijn (of er juist teveel gegevens zijn geregistreerd). Over de periode 1996 tot en met 2000 zijn alleen voorlopige cijfers beschikbaar. Om die reden worden cijfers met betrekking tot deze periode gestippeld weergegeven.

Absolute en relatieve aantallen en indices

Er worden in het navolgende drie typen getallen gepresenteerd: absolute aantallen, relatieve aantallen en indices. *Absolute* aantallen hebben betrekking op bijvoorbeeld het aantal verdachten van een misdrijf. De omvang van de Nederlandse bevolking kan per subgroep en over de jaren heen fluctueren. Om subgroepen beter met elkaar te kunnen vergelijken en trends te bestuderen, worden de gegevens ook gepresenteerd in aantallen per 100 (of per 1.000 in geval van kleine absolute aantallen zoals bij delicten of afdoeningen) jongeren (uit dezelfde subgroep) in Nederland, zogenoemde *relatieve* aantallen. Deze gegevens bieden bijvoorbeeld inzicht in het *aandeel* verdachten onder 12-17-jarigen. Trends in jeugdcriminaliteit worden beschreven in termen van *indices*. Dit zijn procentuele toe- of afnames in bijvoorbeeld het aandeel verdachten ten opzichte van een bepaald basisjaar dat altijd de waarde 100 heeft. Het basisjaar is 2002 (tenzij anders aangegeven).

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden de trends in aangehouden verdachten van een misdrijf en daders waarbij het OM strafvervolgning zinvol achtte beschreven. Vervolgens wordt in hoofdstuk 3 ingegaan op trends in afdoeningen op het niveau van de politie, het OM en justitie. Tot slot volgt een conclusie (hoofdstuk 4).

2 Jeugdige verdachten en daders

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op aangehouden verdachten en daders van een misdrijf. Het gaat hierbij om unieke personen, ook wanneer een jeugdige binnen één jaar meerdere keren is aangehouden als verdachte of als er meerdere strafzaken tegen hem of haar zijn afgedaan door het OM of de rechter. De cijfers over verdachten zijn lager dan vermeld in de politiestatistiek van het CBS, welke betrekking heeft op gehoorde verdachten (Goudriaan & Eggen, 2009).

We beschrijven eerst het aantal aangehouden jeugdige verdachten van een misdrijf (paragraaf 2.1). Uit ons onderzoek blijkt echter dat bij een deel van de aangehouden verdachten strafvervolgning niet zinvol wordt geacht (technisch sepot) of een vrijspraak volgt. Deze jeugdigen worden in het vervolg niet meegenomen. De cijfers liggen hierdoor ook lager dan in andere rapportages over aangehouden verdachten zoals in de Landelijke Criminaliteitskaart (Van Mantgem et al., 2008).

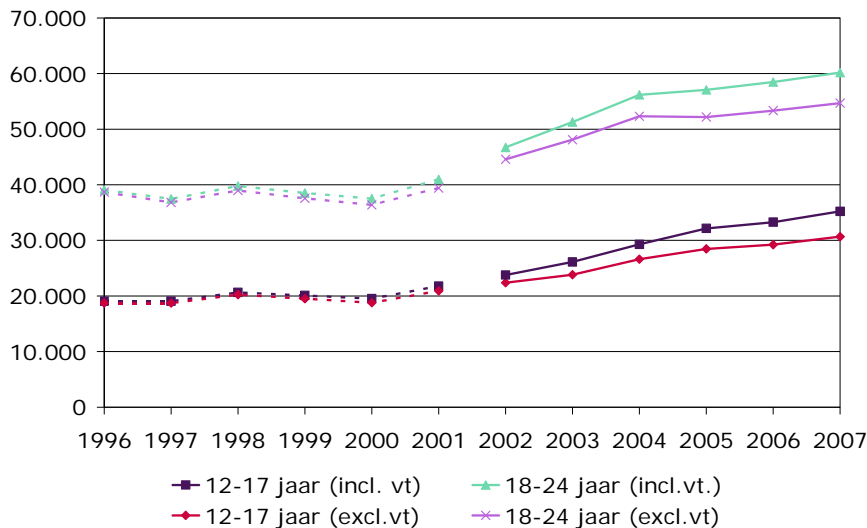
In paragraaf 2.2 beschrijven we de trends in aangehouden verdachten waarbij strafvervolgning zinvol werd geacht. We gaan in op de achtergrondkenmerken van deze jeugdigen: sekse, leeftijd, herkomst, landsdeel en stedelijkheidsgraad van hun woongemeente. Ook beschrijven we de trends in first offenders, meer- en veelplegers. Vervolgens worden de trends in jeugdigen tegen wie een strafzaak is afgedaan door het OM of de rechter beschreven (paragraaf 2.3).

2.1 Aangehouden verdachten van een misdrijf

In 2007 zijn door de politie ruim 245.000 personen van 12 jaar en ouder aangehouden als verdachte van een misdrijf. Per 100 inwoners van 12 jaar en ouder gaat het om 1,8 verdachten (een stijging met 23% ten opzichte van 2002). In 2007 zijn ongeveer 35.200 verdachten tussen de 12 en 17 jaar en bijna 60.200 zijn tussen de 18 en 24 jaar. Bijna vier op de tien verdachten (39%) in 2007 zijn tussen de 12 en 24 jaar oud. Gerelateerd aan het aantal jeugdigen in dezelfde leeftijdsgroep gaat het in 2007 om 2,9 verdachten van een misdrijf per 100 12-17-jarigen en 4,4 per 100 18-24-jarigen.

Bij een deel van de verdachten besluit de OvJ de zaak te seponeren, bijvoorbeeld omdat er uiteindelijk onvoldoende bewijs is dat deze dader is van een misdrijf (een technisch sepot), en bij een ander deel van de jeugdigen eindigt een zaak in een vrijspraak. Uit de HKS-registratie blijkt dat het aantal pv's waarop een technisch sepot of een vrijspraak volgde in de afgelopen jaren sterk is toegenomen. In figuur 1 worden de trends gegeven in het absolute aantal verdachten van een misdrijf inclusief degenen bij wie sprake is van een technisch sepot of vrijspraak en exclusief degenen bij wie sprake is van een technisch sepot of vrijspraak. Bij deze laatste groep gaat het om aangehouden verdachten waarbij het OM voldoende redenen ziet voor strafvervolgning. Bij de 12-17-jarigen is het aantal jongeren waarbij uiteindelijk wordt afgezien van strafvervolgning in de afgelopen jaren sterker toegenomen dan bij de 18-24-jarigen.

Figuur 1 Aantal 12-24-jarige verdachten in de periode 1996-2007, in- en exclusief vrijspraken en technische septs (vt)

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

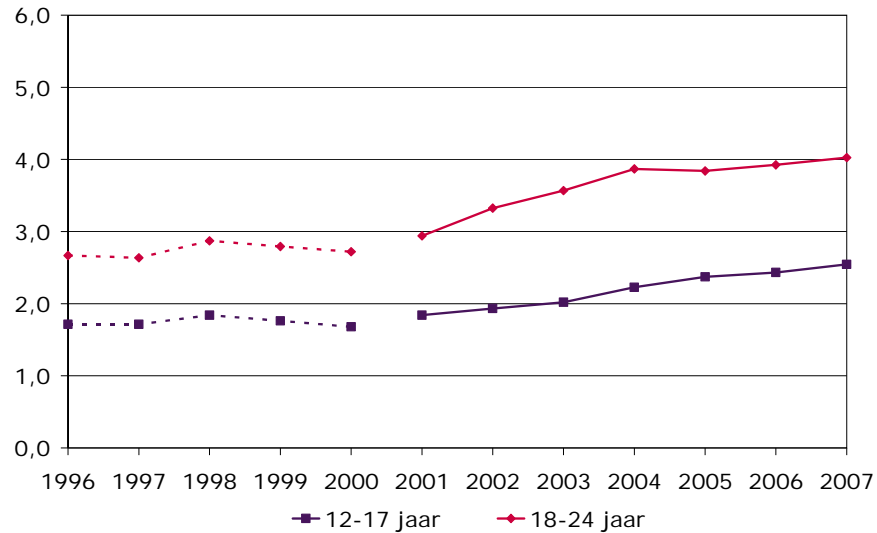
Delicten die eindigden in een technisch sepot of een vrijspraak en waarvan dit bekend is in de HKS-registratie, zijn in het vervolg van deze studie niet meegenomen. Dit betekent dat ook verdachten van wie alle pv's in een jaar eindigden in een technisch sepot of een vrijspraak niet meegenomen zijn. De cijfers over verdachten in het vervolg van deze rapportage hebben dan ook alleen betrekking op die verdachten waarbij het OM strafvervolgning zinvol achtte en waarbij geen vrijspraak volgde.

2.2 Aangehouden verdachten van een misdrijf waarbij het OM strafvervolgning zinvol achtte

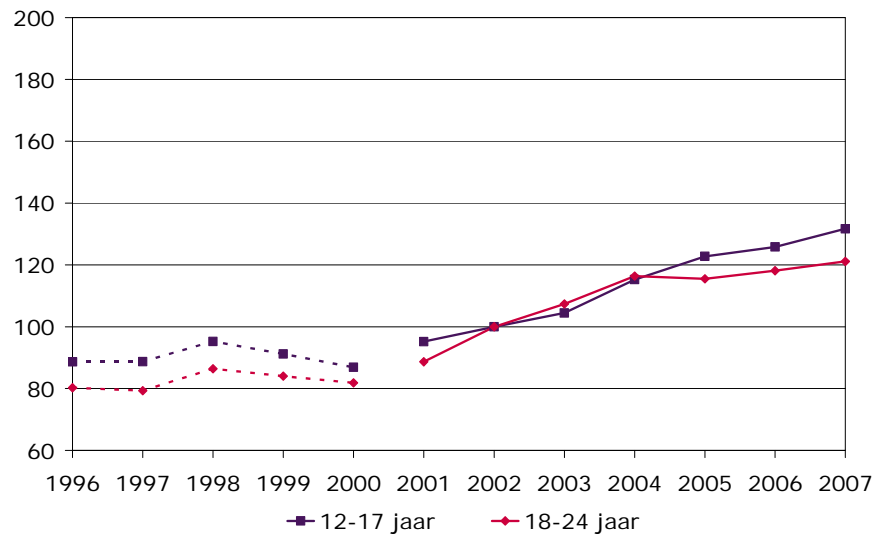
In 2007 zijn ruim 30.600 12-17-jarige verdachten aangehouden bij wie het OM strafvervolgning zinvol achtte. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang zijn dit 2,5 verdachten per 100 12-17-jarigen (figuur 2a). In 2007 zijn bijna 54.700 jongeren in de leeftijd 18-24 jaar aangehouden als verdachte van een misdrijf. Dat zijn 4,0 verdachten per 100 18-24-jarigen.

De trends in de periode 1996-2007 zijn voor beide leeftijdsgroepen stijgend (figuur 2b). Het aandeel verdachten onder de 12-17-jarigen neemt sterker toe dan onder de 18-24-jarigen (ten opzichte van 2002 in 2007 respectievelijk +32% en +21%). Hoewel de toename bij de 18-14-jarigen minder sterk is dan bij de minderjarigen, is het aandeel verdachten onder 18-24-jarigen nog steeds groter dan onder de 12-17-jarigen.

Figuur 2 12-24-jarige verdachten in de periode 1996-2007
a Per 100 leeftijdgenoten

b Trends (basisjaar 2002)

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

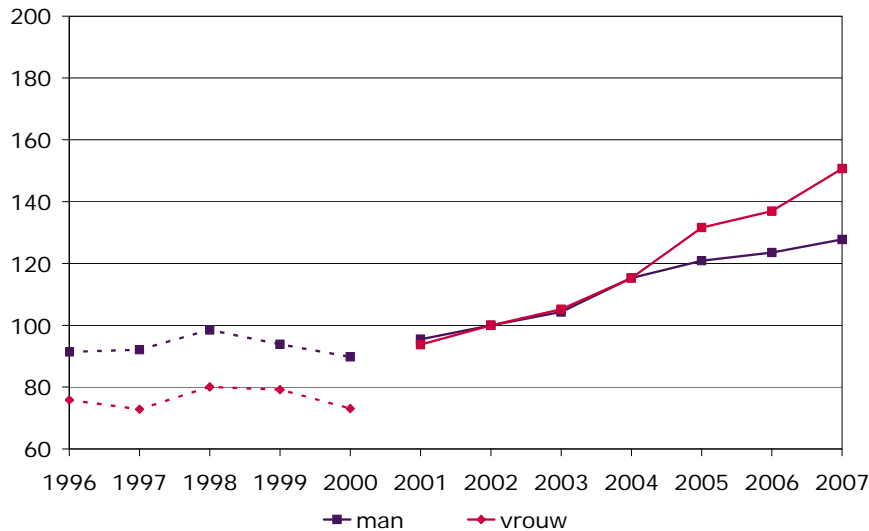
Sekse

Bij de minderjarigen zijn er in 2007 4,0 verdachten per 100 12-17-jarigen mannen en 1,0 verdachten per 100 12-17-jarige vrouwen (bijlage 2 tabel 1). Bij de 18-24-jarigen gaat het in 2007 om 6,8 verdachten per 100 mannen en 1,2 verdachten per 100 vrouwen (bijlage 2, tabel 3).

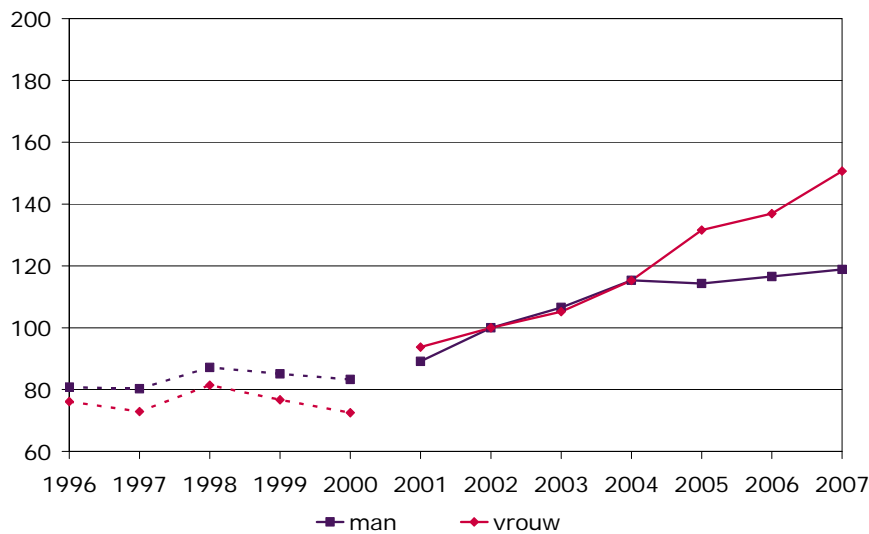
In de laatste jaren neemt het aandeel verdachten onder vrouwen sterker toe dan onder mannen. Ten opzichte van 2002 is in 2007 het aandeel aangehouden vrouwelijke verdachten per 100 bij de 12-17-jarigen toegenomen met 51% en bij de 18-24-jarigen met 37%. Bij de mannen is dit respectievelijk +28% en +19% (figuur 3).

Figuur 3 Trends in het aantal 12-24-jarige verdachten per 100 leeftijdsgenoten in de periode 1996-2007 (basisjaar 2002), naar sekse

a 12-17-jarigen

b 18-24-jarigen

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

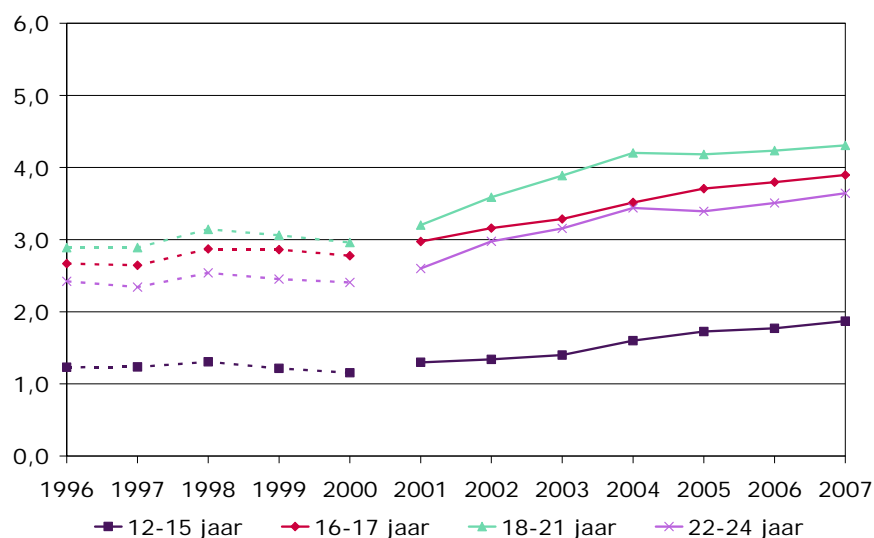
Leeftijd

Het aandeel verdachten neemt toe met de leeftijd, bereikt een piek rond het acht-tiende of negentiende levensjaar en daalt daarna geleidelijk. In 2007 zijn er onder de 12-15-jarigen 1,9 verdachten per 100 leeftijdsgenoten. Per 100 22-24-jarigen zijn dit 3,6 verdachten (figuur 4a). In figuur 4b zijn de trends voor de vier leeftijdsgroepen weergegeven. De sterkste stijging is zichtbaar bij de jongste leeftijdsgroep. Ten opzichte van 2002 is in 2007 het aandeel verdachten onder de 12-15-jarigen toegenomen met 40%, terwijl de stijging bij de oudere leeftijdsgroepen varieert tussen de 20-23%. Gerelateerd aan de omvang in de bevolking is de stijging bij de

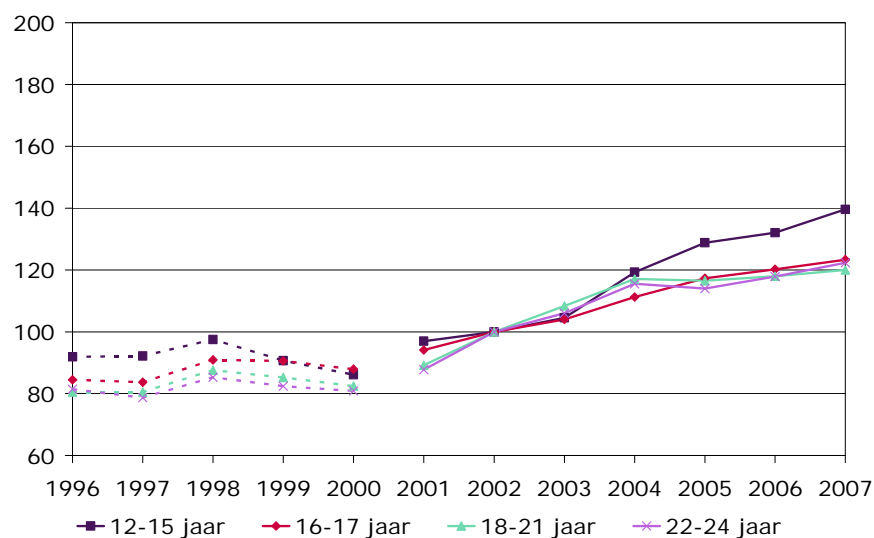
jongste leeftijdsgroep van 1,3 verdachten per 100 12-15-jarigen in 2002 naar 1,9 verdachten per 100 in 2007.

De sterke stijging bij de jongste leeftijdsgroep betekent niet dat jongeren die met de politie in aanraking steeds jonger worden. Omdat de groep 12-15-jarigen slechts een klein deel van de totale groep minderjarige verdachten uitmaakt en bij alle leeftijdsgroepen sprake is van een toename van het aantal verdachten, is het percentage 12-15-jarigen onder de verdachten ongeveer gelijk gebleven. De gemiddelde leeftijd van de verdachten is vrij stabiel en schommelt sinds 2002 rond de 19 jaar.

Figuur 4 12-24-jarige verdachten in de periode 1996-2007, naar leeftijd a Per 100 leeftijdsgenoten

b Trends (basisjaar 2002)

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

Herkomst²

Het aandeel verdachten is niet gelijk verdeeld over verschillende herkomstgroepen. Het aandeel verdachten is het hoogst onder 12-17-jarigen van Marokkaanse herkomst (8,4 per 100) gevolgd door Antillianen³ (8,3 per 100) en Surinamers (5,9 per 100). Onder autochtone 12-17-jarigen is het aandeel verdachten van een misdrijf met 1,8 per 100 het laagst.

In figuur 5a worden voor de 12-17-jarigen de trends naar herkomstgroep gegeven. Ten opzichte van 2002 is het aandeel verdachte jongeren van autochtone en Turkse herkomst sterker toegenomen dan jongeren uit andere herkomstgroepen (respectievelijk +42%, +39% en minder dan +32%). De minst sterke stijging is te zien bij Antillianen (in 2007 ten opzichte van 2002 +17%), hoewel deze jongeren per 100 nog steeds sterk zijn oververtegenwoordigd in de verdachtenregistratie.

De rangorde tussen de herkomstgroepen is bij de 18-24-jarigen gelijk aan die bij de minderjarigen. Onder de 18-24-jarigen is het aandeel verdachten van een misdrijf het hoogst bij jongeren van Marokkaanse herkomst (10,7 per 100) gevolgd door Antillianen (9,6 per 100) en Surinamers (8,2 per 100). Onder autochtone 18-24-jarigen is het aandeel verdachten met 3,0 per 100 leeftijdsgenoten het laagst. Ook bij de 18-24-jarigen is bij de meeste herkomstgroepen sprake van een stijgende trend (figuur 5b). Vooral het aandeel verdachten onder autochtone jongeren is in 2007 ten opzichte van 2002 sterk toegenomen (+39%). Het aandeel verdachten onder Antilliaanse, Oost-Europese en overig niet-westers allochtone 18-24-jarigen is in de periode 2002-2007 relatief stabiel.

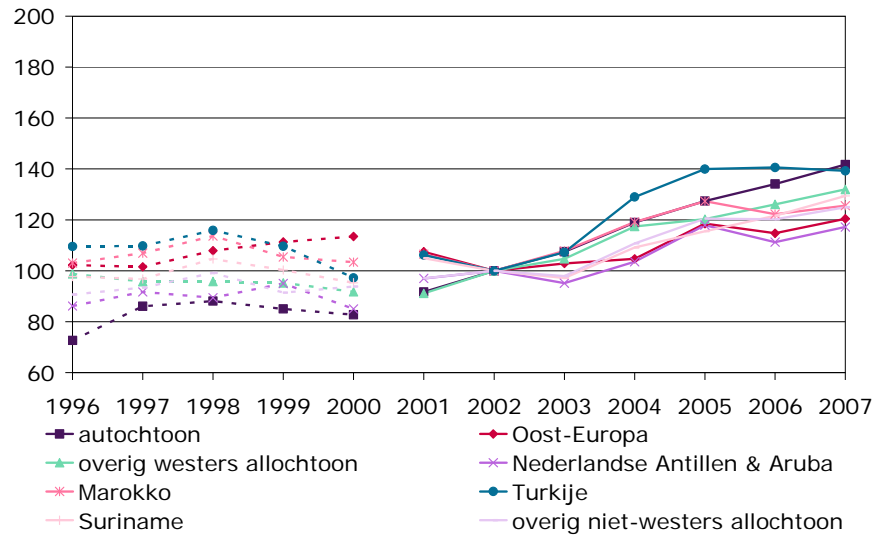
Bij herkomstgroepen die ten opzichte van hun omvang in de bevolking sterk zijn oververtegenwoordigd in de verdachtenpopulatie, zoals Antillianen, Oost-Europeanen en Marokkanen, is de toename van verdachten van een misdrijf duidelijk minder sterk (en bij de 18-24-jarigen voor Antillianen en Oost-Europeanen zelfs vrijwel afwezig) dan onder autochtone jongeren die relatief ondervertegenwoordigd zijn in de verdachtenpopulatie. De verschillen tussen bevolkingsgroepen worden dus iets kleiner.

² Volgens de CBS-definitie van herkomst.

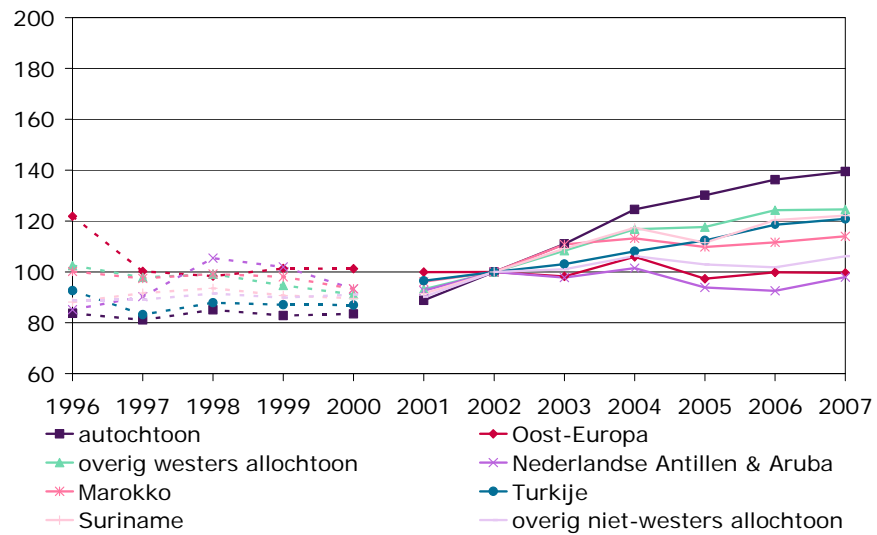
³ Hiermee worden zowel jongeren afkomstig van de Nederlandse Antillen als Aruba bedoeld.

Figuur 5 Trends in het aantal 12-24-jarige verdachten per 100 leeftijdsgenoten in de periode 1996-2007 (basisjaar 2002), naar herkomstgroep

a 12-17-jarigen

b 18-24-jarigen

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

Landsdeel en stedelijkheidsgraad⁴

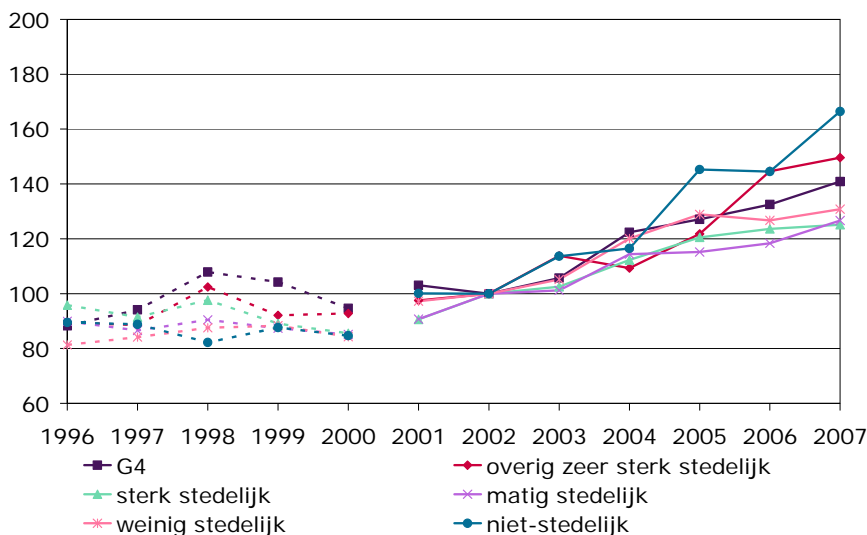
Per 100 12-17-jarigen wonen in het westen van Nederland de meeste en in het zuiden de minste verdachten (respectievelijk 3,0 en 1,9 per 100). Het aandeel verdachten onder de 12-17-jarigen neemt in noord Nederland sterker toe dan in andere delen van Nederland ('landsdelen'). Ten opzichte van 2002 is daar een stijging van 70% in 2007 (bijlage 2 tabel 1).

Per 100 18-24-jarigen wonen in het westen van Nederland de meeste en in het noorden en oosten de minste verdachten per 100 leeftijdsgenoten (respectievelijk 4,2, 3,3, en 3,3 per 100 18-24-jarigen). Bij de 18-24-jarigen is in alle delen van Nederland sprake van een min of meer gelijke toename (bijlage 2 tabel 3).

Het aandeel verdachten neemt af al naar gelang de mate van stedelijkheid afneemt. De meeste verdachten per 100 leeftijdsgenoten wonen in de G4 en de minste in de niet-stedelijke gebieden (respectievelijk 5,1 en 1,5 per 100 12-17-jarigen). Ook bij de 18-24-jarigen is het aandeel verdachten in de G4 het hoogst en in de niet-stedelijke gemeenten het laagst (respectievelijk 5,3 en 2,7 per 100). In alle gebieden is sprake van een toename van het aandeel verdachten onder de 12-17-jarigen, maar deze is niet overal even sterk (figuur 6). Bij 12-17-jarigen valt op dat de toename in de niet-stedelijke gebieden sterker is dan in de overige gebieden (respectievelijk +66% en minder dan +50%). Bij 18-24-jarigen lopen de trends minder uiteen. Het aandeel 18-24-jarige verdachten is het minst sterk gestegen in de G4.

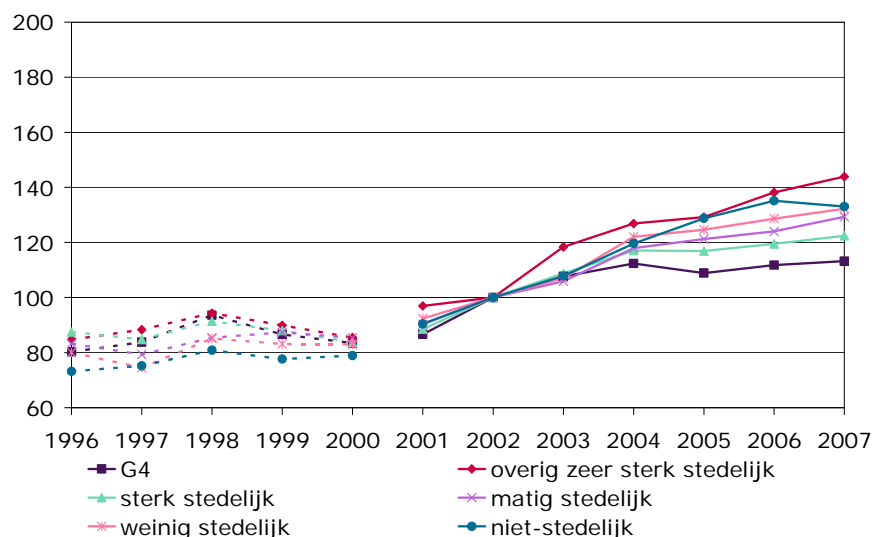
Figuur 6 Trends in het aantal 12-24-jarige verdachten per 100 leeftijdsgenoten in de periode 1996-2007 (basisjaar 2002), naar stedelijkheidsgraad

a 12-17-jarigen

⁴ Landsdeel betreft een regionale groepering van provincies conform de indeling die het CBS hanteert. Stedelijkheid is een maatstaf voor de concentratie van menselijke activiteiten gebaseerd op de gemiddelde omgevings-adressendichtheid van de gemeente waar een verdachte woont. De volgende zes categorieën worden onderscheiden: G4 (Amsterdam, Den Haag, Utrecht en Rotterdam), overige zeer sterk, sterk, matig, weinig en niet stedelijk.

b 18-24-jarigen

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

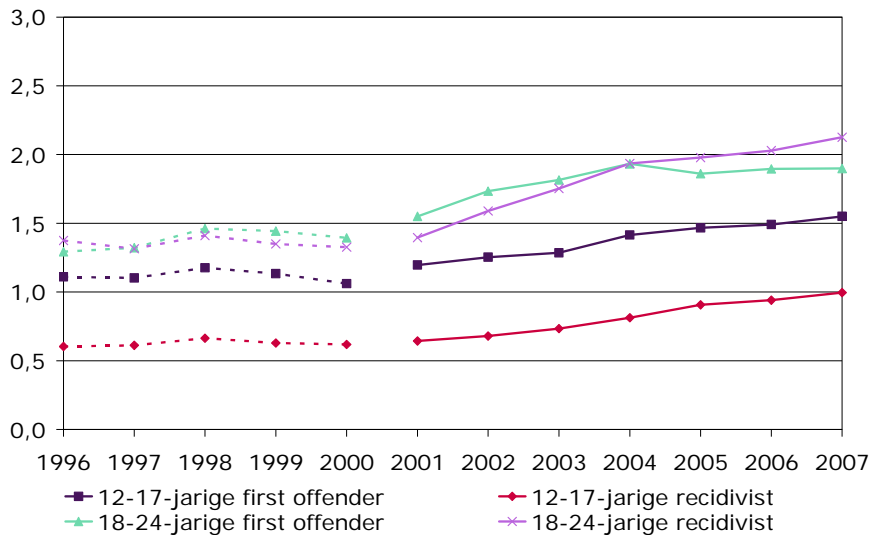
First offenders, meerplegers en veelplegers

Vervolgens is de pleegcarrière van de verdachten onderzocht. We onderscheiden first offenders, meerplegers en veelplegers. First offenders zijn jongeren tegen wie in totaal 1 pv is opgemaakt. Recidivisten zijn jongeren tegen wie in totaal meer dan 1 pv is opgemaakt. Bij de strafrechtelijk minderjarige recidivisten onderscheiden we meerplegers (verdachten tegen wie in totaal 2-5 keer een pv is opgemaakt) en veelplegers (verdachten tegen wie in totaal meer dan 5 keer een pv is opgemaakt). Het onderscheid tussen meer- en veelplegers wordt alleen gegeven voor de 12-17-jarigen. Bij de 18-24-jarigen wordt doorgaans namelijk een andere definitie van deze twee groepen recidivisten gehanteerd, waardoor de leeftijdsgroepen niet met elkaar te vergelijken zijn.

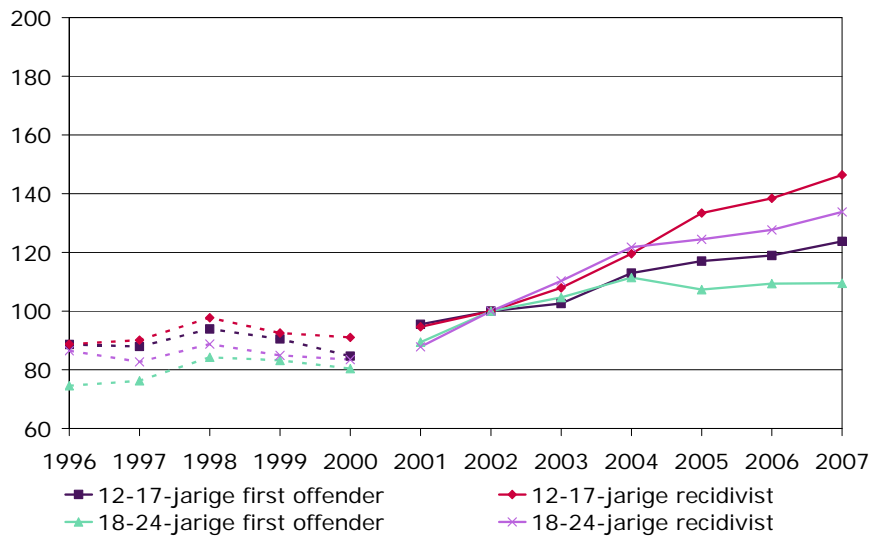
In 2007 zijn er 1,6 first offenders en 1,0 recidivisten per 100 12-17-jarigen (figuur 7a). In figuur 7b is te zien dat het aandeel recidivisten onder de 12-17-jarigen in 2007 ten opzichte van 2002 sterker is toegenomen dan het aandeel first offenders (respectievelijk +46% en +24%).

In 2007 zijn er 1,9 first offenders en 2,1 recidivisten per 100 18-24-jarigen (figuur 7a). De trend bij first offenders is in de afgelopen jaren relatief stabiel rond het niveau van 2002. Het aandeel recidivisten onder de 18-24-jarigen is duidelijk toegenomen (met 34% ten opzichte van het niveau in 2002).

Figuur 7 First offenders en recidivisten in de periode 1996-2007
a Per 100 leeftijdsgenoten

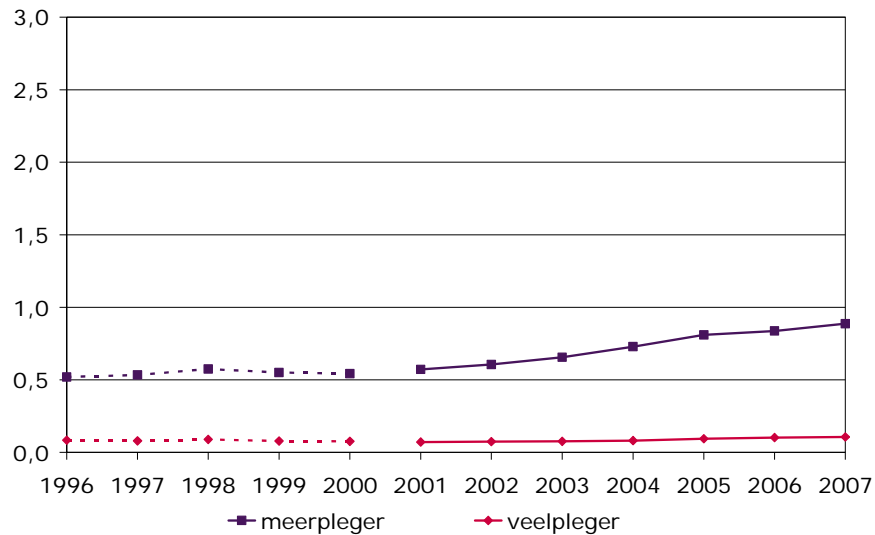
b Trends (basisjaar 2002)

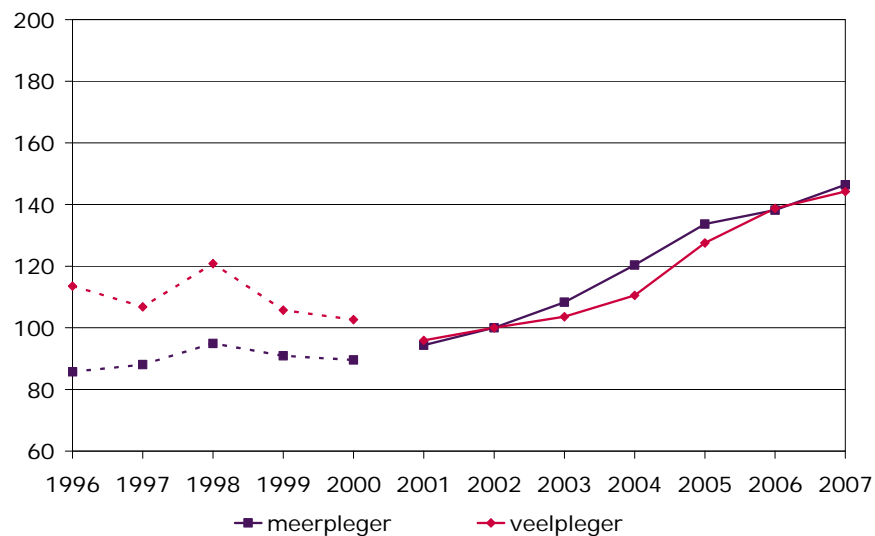
Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

In figuur 8a wordt het aandeel jeugdige meerplegers en veelplegers onder de 12-17-jarigen gegeven. Het aandeel meerplegers onder de 12-17-jarigen is in de periode 2002-2007 gestegen van 0,6 per 100 naar 0,9 per 100. Het aandeel jeugdige veelplegers onder de 12-17-jarigen is gestegen van 0,07 per 100 in 2002 naar 0,1 per 100 in 2007. Uit de indexcijfers (figuur 8b) blijkt dat de stijging ten opzichte van 2002 procentueel uiteindelijk gelijk is voor de twee subgroepen. Beide zijn bijna met de helft toegenomen.

Figuur 8 12-17-jarige meer- en veelplegers in de periode 1996-2007
a Per 100 leeftijdsgenoten

b Trends (basisjaar 2002)

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

De aard van de delicten waarvan jongeren worden verdacht

De vijf meest voorkomende misdrijven onder de 12-17-jarige verdachten (tabel 1 en bijlage 2, tabel 2) zijn diefstal onder verzwarende omstandigheden – zoals diefstal met braak – (21%), geweld tegen personen (15%; voornamelijk mishandeling), delicten tegen de openbare orde (18%), vernieling (12%) en eenvoudige diefstal (8%). Het aantal bedreigingen en geweldsdelicten tegen personen per 1.000 12-17-jarigen is in 2007 met de helft toegenomen ten opzichte van 2002 (respectievelijk +59% en +48%). Ook delicten tegen de openbare orde, delicten tegen het openbare gezag en vernielingen zijn duidelijk toegenomen (respectievelijk +60%, +51% en +49%). Diefstal met geweld en zedendelicten zijn in de periode 2002-2007 afgenomen (respectievelijk -12% en -11%).

De vijf meest voorkomende misdrijven onder de 18-24-jarige verdachten (tabel 1 en bijlage 2, tabel 4), zijn verkeersmisdrijven (16%; waarvan een aanzienlijk deel rijden onder invloed), geweld tegen personen (15%), diefstal onder verzwarende omstandigheden (15%), misdrijven tegen de openbare orde (10%) en vernieling (8%). Ten opzichte van 2002 is het aantal verdachten van geweld tegen personen per 1.000 18-24-jarigen met de helft toegenomen tot 11,0 per 1.000 18-24-jarigen in 2007 (+52%). Het aantal verdachten van bedreigingen is in de periode 1996-2004 toegenomen. Sindsdien schommelt het aantal bedreigingen rond de 3,4 per 1.000 18-24-jarigen (+43% ten opzichte van 2002). Delicten tegen de openbare orde en verkeersdelicten (vooral rijden onder invloed) zijn ten opzichte van 2002 sterk gestegen in deze leeftijdscategorie (respectievelijk +45% en +39%). Verder daalt het aantal eenvoudige diefstallen en diefstallen met verzwarende omstandigheden vermogensdelicten per 1.000 18-24-jarigen (respectievelijk -18% en -17%).

Tabel 1 Delicten van 12-24-jarige verdachten in 2007

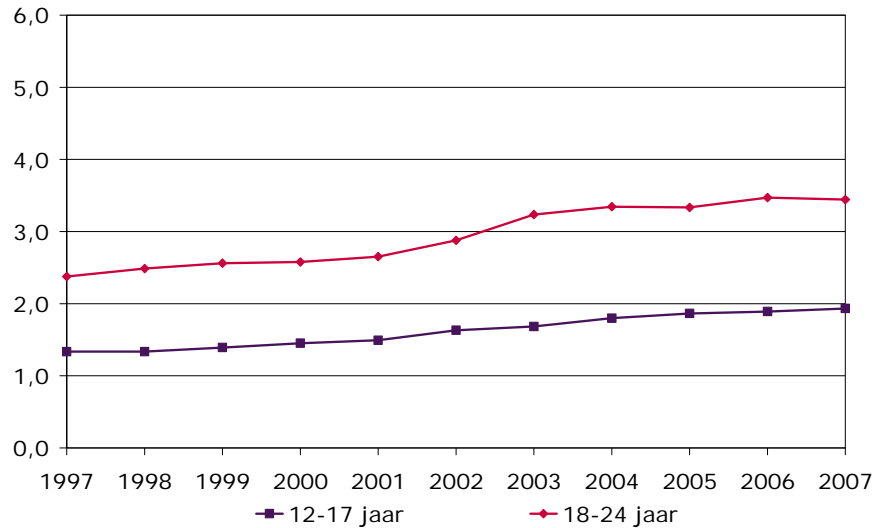
	Procentuele verdeling		Index (basisjaar 2002)	
	12-17-jarigen	18-24-jarigen	12-17-jarigen	18-24-jarigen
Zeden	1	1	89	108
Bedreiging	4	5	159	143
Geweld tegen personen	15	15	148	152
Diefstal met geweld	4	3	88	97
Eenvoudige diefstal	8	6	101	82
Diefstal onder verzwarende omstandigheden	21	15	99	83
Overige vermogensdelicten	5	7	125	94
Tegen de openbare orde	18	10	160	145
Tegen het openbaar gezag	2	4	151	129
Vernieling	12	8	149	115
Verkeer	3	16	134	139
Drugs	1	6	133	125
Wapens	2	2	134	103
Overig	3	5	187	134

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

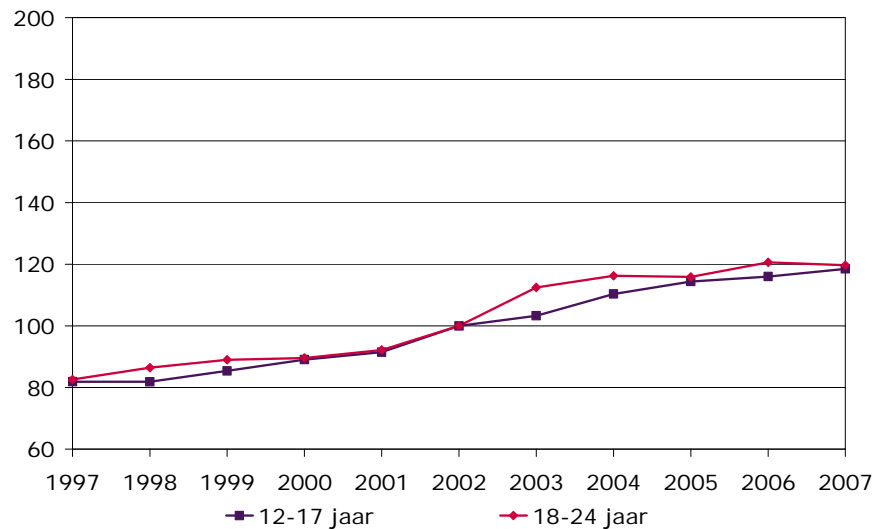
2.3 Daders tegen wie door het OM of de rechter een strafzaak is afgedaan

In 2007 is tegen ruim 23.200 12-17-jarigen minstens één strafzaak afgedaan door het OM of de rechter. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang gaat het om 1,9 daders per 100 12-17-jarigen, een stijging met 19% ten opzichte van 2002 (figuur 10). In 2007 zijn tegen bijna 46.800 18-24-jarigen minstens één strafzaak afgedaan door het OM of de rechter (figuur 10). Het gaat om 3,4 daders per 100 18-24-jarigen, een stijging met 20% ten opzichte van 2002.

Figuur 10 12-24-jarige daders in de periode 1996-2007
a Per 100 leeftijdsgenoten

b Trends (basisjaar 2002)

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

Sekse

In 2007 ging het om 3,1 daders per 100 12-17-jarige mannen, een toename van 16% ten opzichte van 2002 (zie bijlage 2, tabel 6). In 2006 zijn er 5,8 daders per 100 mannelijke 18-24-jarigen. Dit is een stijging van 16% ten opzichte van 2002 (zie bijlage 2, tabel 9). Bij de 12-17-jarigen vrouwen zijn er in 2006 0,8 daders per 100 leeftijdsgenoten, een stijging met 33% ten opzichte van 2002. Per 100 vrouwelijke 18-24-jarigen zijn er 1,0 als dader geregistreerd, een stijging van 48% ten opzichte van 2002.

Leeftijd

De trends bij 12-17-jarigen en de 18-24-jarigen zijn vergelijkbaar: een lichte stijging tot aan 2001, vervolgens toenemend tot rond 120% van het niveau in 2002 in 2007. Ook als we uitsplitsen naar diverse leeftijdsgroepen (12-15-, 16-17-, 18-21- en 22-24-jarigen) is sprake van een vergelijkbare trend.

Aard van door jeugdige daders gepleegde delicten

Onder de 12-17-jarigen zijn in 2007 in vergelijking met 2002 overige misdrijven, drugsmisdrijven, bedreigingen en misdrijven tegen het openbare gezag het sterkst toegenomen (respectievelijk met +98%, +48% , +41% en +37%; zie bijlage 2, tabel 7). Ook verkeersmisdrijven, geweld tegen personen (voornamelijk mishandeling) en delicten tegen de openbare orde laten een toename zien (respectievelijk met +31%, +30% en +28%). Wapendelicten schommelen sinds 2002 rond hetzelfde niveau. Zedendelicten, vermogensdelicten met geweld en vermogensdelicten met strafverzwarende omstandigheden, zijn ten opzichte van 2002 gedaald (respectievelijk met -36%, -34% en -19%).

Onder de 18-24-jarigen zijn in 2007 ten opzichte van 2002 overige delicten, verkeersdelicten, geweld tegen personen en bedreiging het sterkst toegenomen (respectievelijk +50%, +37%, +33% en +32%; zie bijlage 2, tabel 10). Vermogensdelicten met geweld en eenvoudige diefstal zijn gedaald (beide met -26%). Dit geldt eveneens voor diefstal met verzwarende omstandigheden en zedendelicten (respectievelijk -21% en -25%).

3 Afdoeningen tegen jeugdigen

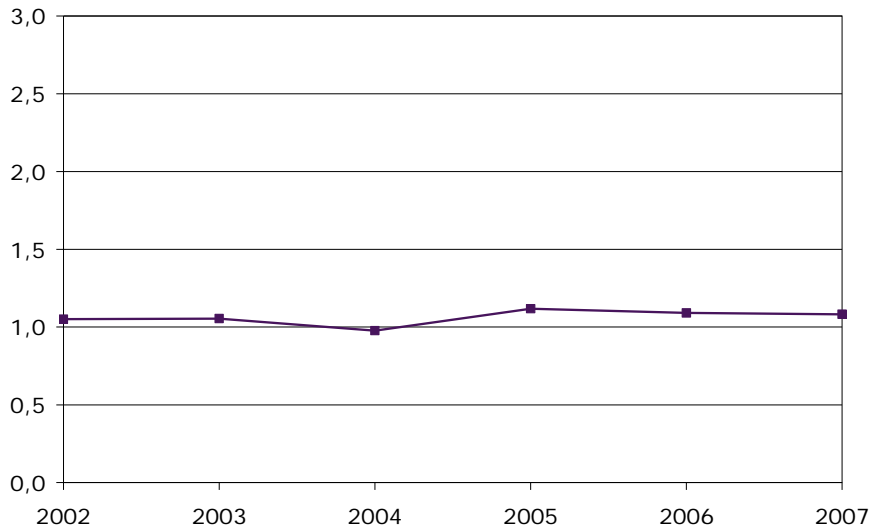
In dit hoofdstuk beschrijven we de trends in afdoeningen tegen jeugdigen. We onderscheiden daarbij de Halt-afdoening, afdoeningen door het OM en afdoeningen door de rechter. De Halt-afdoening is een afdoening op het niveau van de politie waarna (onder de voorwaarde van afronding) geen verdere strafvervolgning volgt. Halt-afdoeningen worden overwegend gegeven voor minder ernstige feiten en betreffen alleen de strafrechtelijk minderjarigen (paragraaf 3.1). Een officier van Justitie heeft verschillende wijzen van afdoening tot zijn/haar beschikking (paragraaf 3.2), zoals het seponeren van een zaak of het aanbieden van een transactie (leer of werkstraf of een boete). Een zaak kan ook voor de rechter worden gebracht (gedagvaard) en door de rechter worden afgedaan. De hoofdstraffen die de rechter als sanctie tot zijn of haar beschikking heeft zijn taakstraffen, vrijheidsstraffen en boetes (paragraaf 3.3). Daarnaast is er de mogelijkheid voor een maatregel (PIJ of TBS). Verder zijn er ook nog bijkomende straffen, maar daar wordt hier niet op ingegaan.

3.1 Halt-afdoening

Cijfers over jongeren die een Halt-afdoening kregen zijn beschikbaar vanaf 2002 en hebben alleen betrekking op 12-17-jarigen (zie bijlage 2, tabel 5). In 2007 hebben bijna 13.000 jongeren een Halt-afdoening afgerond, omdat ze werden verdacht van een misdrijf. Het aandeel jongeren onder de 12-17-jarigen dat een Halt-afdoening heeft gekregen is over in de periode 2002-2007 vrij stabiel, namelijk 1,1 per 100 (figuur 9).

In totaal zijn er in 2007 ruim 13.000 Halt-afdoeningen wegens een misdrijf afgerond. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang gaat het om 1,1 per 100 12-17-jarigen (zie figuur 9). Ten opzichte van 2002 is het aantal Halt-afdoeningen nauwelijks gestegen.

Figuur 9 Aantal Halt-afdoeningen per 100 leeftijdsgenoten in de periode 2002-2007

Bron: AuraH en Bevolkingsstatistiek; bewerking WODC

Sekse

In 2007 hebben 1,4 jongeren per 100 jongens en 0,7 per 100 meisjes een Halt-afdoening afgerond. Het aandeel 12-17-jarige jongens dat een Halt-afdoening heeft afgerond is in 2007 vrijwel hetzelfde als in 2002 (bijlage 2 tabel 5). Onder de meisjes is het aandeel jongeren dat een Halt-afdoening heeft afgerond in 2007 ten opzichte van 2002 gestegen met 23%.

Leeftijd

De meeste jongeren die in 2007 een Halt-afdoening kregen, zijn 14 of 15 jaar oud (respectievelijk 24% en 22%). Per 100 14-jarigen hebben 1,5 jongeren een Halt-afdoening gekregen vanwege verdenking van een misdrijf. Bij de 15-jarigen betreft het 1,4 per 100 jongeren. Deze leeftijdsverdeling is nauwelijks veranderd in de afgelopen jaren. De trends zijn in de periode 2002-2007 voor de verschillende leeftijdsgroepen stabiel rond het niveau van 2002.

Herkomstgroep

Sinds 2004 wordt ook de etnische herkomst van de jongeren die een Halt-afdoening kregen geregistreerd. Gerelateerd aan de bevolkingsomvang komen de meeste Haltafdoeningen voor onder de Marokkaanse jongeren (1,7 per 100), gevolgd door de Antilliaanse jongeren (1,5 per 100) en overig niet-westers allochtone jongeren (1,1 per 100).

Met uitzondering van de Oost-Europeanen, is onder de allochtone jongeren sinds 2004 sprake van een afname in het aantal jongeren per 100 leeftijdsgenoten dat een Halt-afdoening heeft afgerond, terwijl bij de autochtone jongeren juist sprake is van een stijging (ten opzichte van 2004 respectievelijk minder dan -7%, en +26%).

3.2 Afdoeningen door het OM

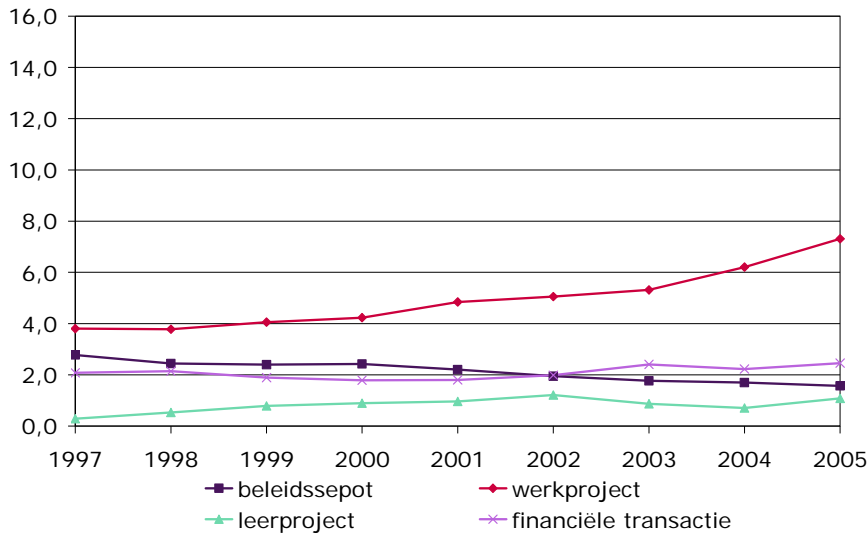
In 2007 zijn door het OM tegen 12-17-jarige daders 13.915 transacties aangeboden en geaccepteerd. Per 1.000 jongeren gaat het om 11,5 transacties, een toename van 25% ten opzichte van 2002 (figuur 11a en bijlage 2, tabel 8).

Gegevens met betrekking tot het type transactie zijn voor 2006 en 2007 in de OBJD niet goed gevuld. Daarom geven we in figuur 11a alleen transacties tot en met 2005. Het merendeel van de transacties door het OM aan 12-17-jarigen betreft een werkproject. In 2005 ging het om 7,3 werkprojecten per 1.000 leeftijdsgenoten, een toename van 45% ten opzichte van 2002. In 2005 zijn er 2.950 financiële transacties aan 12-17-jarigen aangeboden. Het gaat hier om het betalen van een geldsom, het ontnemen van wederrechtelijk verkregen voordeel of het vergoeden van de schade. Ook deze afdoening laat een stijgende trend zien. In 2005 gaat het om 2,5 financiële transacties per 1.000 12-17-jarigen (+24% ten opzichte van 2002). De transacties met als voorwaarde een leerproject komen het minst vaak voor. In 2005 ging het om 1,1 leerprojecten per 1.000 12-17-jarigen, een daling van 11% ten opzichte van 2002. Het aantal beleidssepots door het OM vertoont al jaren een dalende trend. In 2007 ging het om 1,5 beleidssepots per 1.000 12-17-jarigen een daling van 23% ten opzichte van 2002.

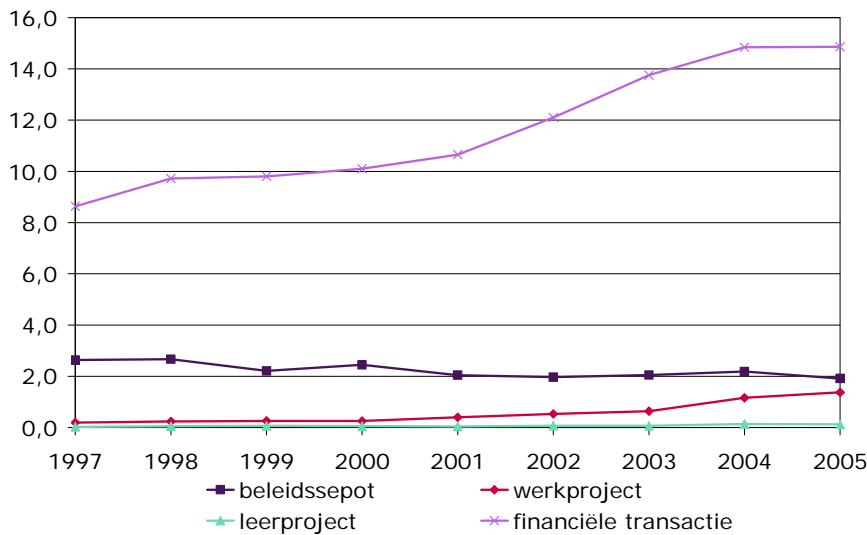
In 2007 zijn door het OM aan 18-24-jarige daders van een misdrijf ruim 24.000 transacties aangeboden en geaccepteerd. Per 1.000 18-24-jarigen gaat het om 17,7 transacties, een toename van 31% ten opzichte van 2002 (figuur 11b en bijlage 2, tabel 11). Bij de 18-24-jarigen is de meest voorkomende afdoening door het OM een financiële transactie (figuur 11b). In 2005 werden per 1.000 18-24-jarigen 14,9 financiële transacties aangeboden en geaccepteerd, een toename met 23% ten opzichte van 2002. Deze transactie laat in de hele periode een stijgende trend zien. Transacties met als voorwaarde een werkproject komen veel minder vaak voor bij 18-24-jarigen, maar het aantal werkprojecten is sinds 2002 wel sterk toegenomen. In 2005 ging het om 1,4 werkprojecten per 1.000 18-24-jarigen, een stijging van 158% ten opzichte van 2002. Transacties met als voorwaarde een leerproject komen heel weinig voor bij de 18-24-jarigen (in 2005 ging het om 0,1 per 1.000 18-24-jarigen). Tot slot is in figuur 11 te zien dat het aantal beleidssepots bij de 18-24-jarigen sinds 2002 vrij stabiel is.

Figuur 11 Aantal afdoeningen door het OM per 1.000 leeftijdsgenoten tegen 12-24-jarige daders in de periode 1997-2005, naar type afdoening

a 12-17-jarigen

b 18-24-jarigen

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

3.3 Afdoeningen door de rechter

Onder de 12-17-jarigen is de meest voorkomende afdoening door de rechter de taakstraf, waarvan vooral de werkstraf vaak wordt opgelegd, gevolgd door een voorwaardelijke vrijheidsstraf. Onder de 18-24-jarigen komt de geldstraf het meeste voor, gevolgd door de taakstraf. De voorwaardelijke vrijheidsstraf komt onder deze leeftijdsgroep op de derde plaats.

Taak- en geldstraffen

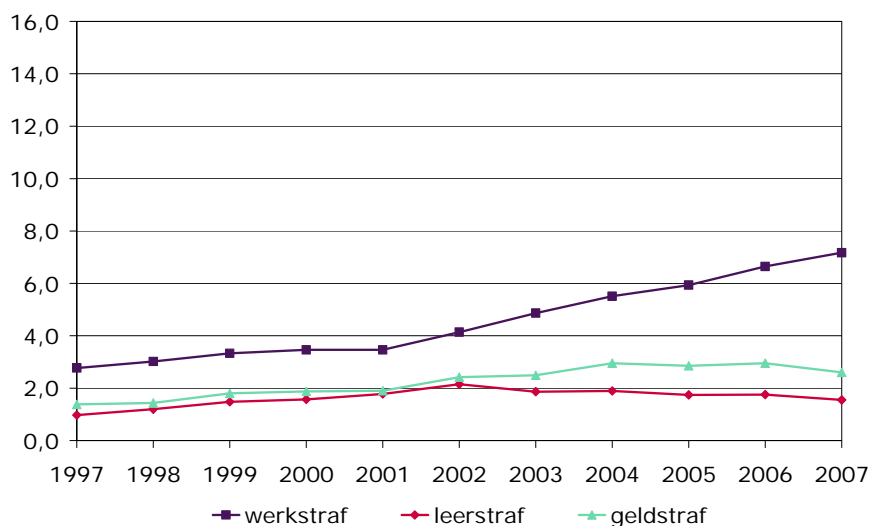
In 2007 zijn er ruim 10.500 taakstraffen, waarvan 82% een werkstraf, en ruim 3.100 geldstraffen opgelegd aan minderjarigen. Per 1.000 12-17-jarigen gaat het om 7,2 werkstraffen, 1,6 leerstraffen en 2,6 geldstraffen.

Het aantal werkstraffen per 1.000 minderjarigen vertoont over de hele periode een stijgende trend en is in 2007 ten opzichte van 2002 toegenomen met 73% (figuur 12a). Geldstraffen opgelegd tegen 12-17-jarigen laten tot en met 2006 een stijgende trend zien en nemen vervolgens af, maar in 2007 zijn er nog altijd 8% meer geldstraffen per 1.000 12-17-jarigen opgelegd dan in 2002. Het aandeel opgelegde leerstraffen onder minderjarigen vertoont tot en met 2002 een stijgende lijn en neemt vervolgens af (in 2007 -28% ten opzichte van 2002).

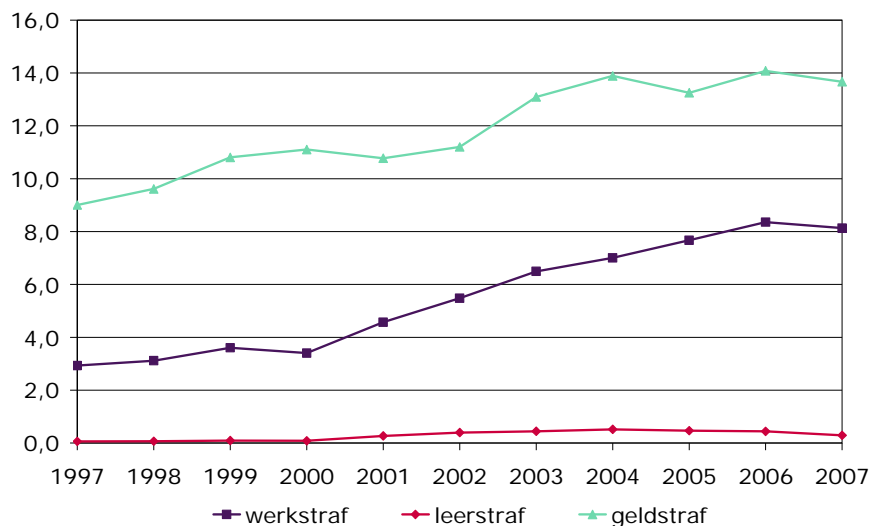
Tegen de 18-24-jarigen zijn in 2007 ruim 18.500 geldstraffen opgelegd. Per 1.000 18-24-jarigen betreft het 13,7 geldstraffen (figuur 12b). In 2007 heeft de rechter bijna 11.500 taakstraffen, waarvan 97% een werkstraf, opgelegd tegen 18-24-jarigen. Per 1.000 18-24-jarigen zijn dit 8,1 werkstraffen en 0,3 leerstraffen. Onder de 18-24-jarigen is sinds 2002 het aantal geldstraffen per 1.000 leeftijdsgenoten met een kwart toegenomen (+22%) en werkstraffen met de helft (+48% ten opzichte van 2002). De leerstraffen laten tot en met 2004 een stijgende trend zien en nemen vervolgens af (in 2007 -27% ten opzichte van 2002).

Figuur 12 Aantal werk-, leer- en geldstraffen door de rechter per 1.000 leeftijdsgenoten tegen 12-24-jarige daders in de periode 1997-2007

a 12-17-jarigen

b 18-24-jarigen

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

Vrijheidsstraffen en maatregelen

In 2007 werden door de rechter tegen 12-17-jarigen bijna 5.000 vrijheidsstraffen opgelegd. Bijna tweederde (63%) daarvan betrof een voorwaardelijke vrijheidsstraf⁵, de rest was een onvoorwaardelijke vrijheidsstraf. Het merendeel van de onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen (73%) heeft een duur van maximaal drie maanden. In 2007 zijn er per 1.000 12-17-jarigen 2,6 voorwaardelijke vrijheidsstraffen en 1,6 onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen opgelegd.

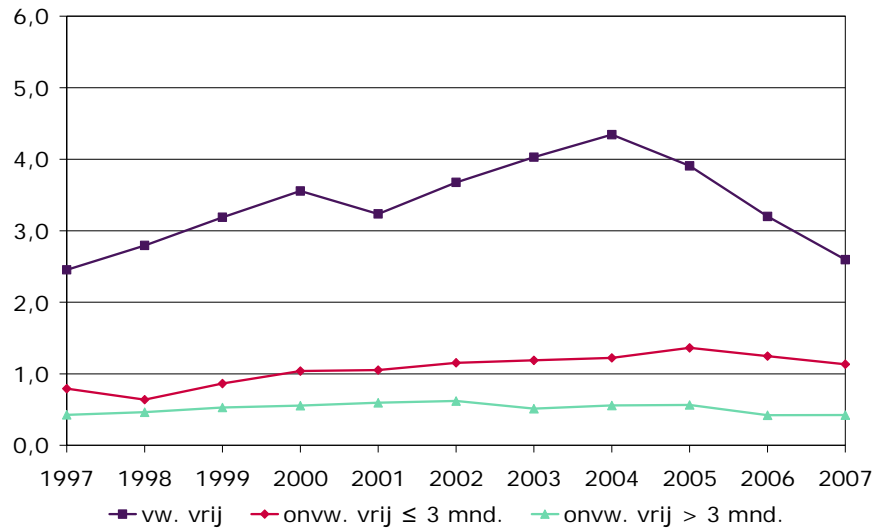
Het aandeel vrijheidsstraffen onder de 12-17-jarigen is tot en met 2004/2005 toegenomen en laat in de laatste jaren een daling zien (figuur 13a). Ten opzichte van 2002 zijn in 2007 voorwaardelijke vrijheidsstraffen afgenomen met 29% en vrijheidsstraffen langer dan drie maanden met 32%. Het aantal korte vrijheidsstraffen per 1.000 12-17-jarigen is afgenomen in 2006 en 2007 tot ongeveer het niveau van 2002.

In 2007 zijn tegen 18-24-jarigen bijna 12.500 vrijheidsstraffen opgelegd. De helft daarvan betrof een voorwaardelijke vrijheidsstraf. Van de ruim 6.000 onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen heeft het merendeel (63%) een duur van maximaal drie maanden. In 2007 zijn er per 1.000 18-24-jarigen 4,5 voorwaardelijke vrijheidsstraffen en 4,5 onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen opgelegd. Het aantal opgelegde vrijheidsstraffen per 1.000 18-24-jarigen laat evenals bij de minderjarigen de laatste jaren een dalende trend zien (figuur 13b). Het aantal korte en lange onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen per 1.000 leeftijdsgenoten is ten opzichte van 2002 afgenomen (respectievelijk -18% en -26%). Het aantal opgelegde voorwaardelijke vrijheidsstraffen per 1.000 is na 2002 eerst licht toegenomen en vervolgens gedaald (-7% ten opzichte van 2002).

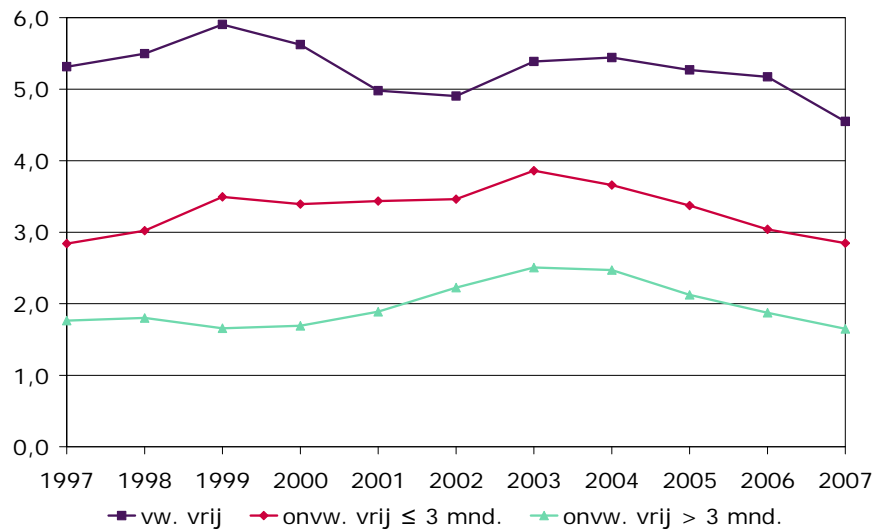
⁵ Het gaat hier om voorwaardelijke vrijheidsstraffen zonder voorwaarden, of met bijzondere voorwaarden anders dan een taakstraf of een boete.

Figuur 13 Aantal vrijheidsstraffen door de rechter per 1.000 leeftijdsgenoten tegen 12-24-jarige daders in de periode 1997-2007, naar type afdoening

a 12-17-jarigen

b 18-24-jarigen

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

De vrijheidsbenemende maatregel komt als afdoening bij 12-17-jarigen het minst vaak voor (1% van de afdoeningen opgelegd door de rechter). In 2007 zijn er 0,2 vrijheidsbenemende maatregelen per 1.000 12-17-jarigen opgelegd. In de tijd vertonen de door de rechter opgelegde vrijheidsbenemende maatregelen een instabiel patroon. Dit vanwege de kleine absolute aantallen.

Ook bij de 18-24-jarigen is de vrijheidsbenemende maatregel de minst voorkomende afdoening (minder dan 1% van de afdoeningen opgelegd door de rechter). In 2007 zijn er 0,1 vrijheidsbenemende maatregelen per 1.000 leeftijdsgenoten opgelegd. Het aandeel maatregelen onder de 18-24-jarigen heeft een grillig verloop. Sinds 2002 is er sprake van een lichte stijging in het aantal maatregelen per 1.000

18-24-jarigen, met een daling in het laatste jaar (in 2007 is het aantal maatregelen per 1.000 gestegen met 8% ten opzichte van 2002).

4 Conclusie

In deze studie zijn de trends in geregistreerde jeugdcriminaliteit door 12- tot en met 24-jarigen gepresenteerd voor de periode 1996 tot en met 2007. Het aantal door de politie geregistreerde minderjarige (12-17 jaar) verdachten en het aantal minderjarige daders tegen wie een strafzaak is afgedaan door het OM of de rechter laat al jaren een stijgende lijn zien (zie ook Goudriaan & Eggen, 2009; De Heer-de Lange, 2009). In 2007 is daar geen verandering in gekomen. Ook bij de 18-24-jarigen is sprake van een continu stijgende trend in de geregistreerde jeugdcriminaliteit.

Hoewel uit de CBS politiestatistiek blijkt dat het aantal gehoorde 12-17-jarigen verdachten in het laatste jaar een lichte daling vertoont (Goudriaan & Eggen, 2009), blijkt uit het huidige onderzoek dat het aantal verdachten dat uiteindelijk ook aangehouden wordt voor een misdrijf nog steeds toeneemt. Deze ogenschijnlijk tegengestelde trend is deels te verklaren doordat niet alle verdachten die worden gehoord ook worden aangehouden als verdachte. Daarnaast is er een verschil in wijze van meten. In de CBS politiestatistiek worden jongeren die in één jaar voor verschillende misdrijven meerdere keren worden gehoord, ook meerdere keren geteld. In de gegevens die in deze rapportage zijn gepresenteerd worden verdachten die in één jaar meerdere keren worden aangehouden maar één keer geteld.

In het hiernavolgende bespreken we eerst een aantal beperkingen van de gebruikte gegevens, waarna we zullen ingaan op enkele in het oog springende trends.

4.1 Beperkingen

De informatie in deze studie heeft betrekking op door politie en justitie geregistreerde jeugdcriminaliteit. Dat betekent dat we slechts een deel van de jeugdcriminaliteit beschouwen. Geregistreerde criminaliteitscijfers zijn afhankelijk van de meldingsbereidheid van burgers en mate waarin meldingen worden omgezet in een officiële aangifte (de zogenoemde 'aangiftbereidheid'). Verder zijn er ook slachtofferloze delicten, zoals drugsdelicten, waarvan geen aangifte kan worden gedaan. Deze delicttypen behoren tot het zogenoemde 'haalwerk' van de politie.

Daarnaast zijn de trends in geregistreerde criminaliteit onder meer afhankelijk van prestatieafspraken met de politie, veranderingen in registratie en beleidsaandacht. Verwacht kan worden dat wanneer jeugdcriminaliteit expliciet als aandachtspunt wordt genoemd in het beleidsprogramma (van de politie) dit een stimulerend effect zal hebben op de hoogte van de geregistreerde criminaliteit. Sommigen betwijfelen dan ook of de toename in geregistreerde criminaliteit een daadwerkelijke stijging van de criminaliteit betekent (Wittebrood & Nieuwbeerta, 2006). Om meer zicht te krijgen op de daadwerkelijke omvang van de jeugdcriminaliteit is het wenselijk om meerdere bronnen naast elkaar te plaatsen.

Ondanks deze beperkingen bieden de resultaten uit deze studie wel degelijk een goed beeld van de trends in misdrijven waarvan jeugdigen zijn aangehouden als verdachte en waarbij het OM strafvervolgning zinvol achtte, of waarvan jeugdigen dader zijn geweest.

4.2 Belangrijkste bevindingen

Meer verdachten en daders onder de 18-24-jarigen, maar een sterkere toename van verdachten onder de 12-17-jarigen

Het aandeel verdachten en daders onder de 18-24-jarigen is hoger dan onder de 12-17-jarigen. Hoewel het in een aanzienlijk deel van de gevallen om verkeersmisdrijven gaat (zoals rijden onder invloed; een delict waarbij de gelegenheid onder de strafrechtelijk minderjarigen veel lager of zelfs afwezig is), geldt dit ook als deze misdrijven niet worden meegerekend. Onder de 18-24-jarigen is in 2007 4,0% verdachte en 3,4% dader van een misdrijf, onder de 12-17-jarigen is dat respectievelijk 2,5% en 1,9%.

Onder de 12-17-jarigen stijgt de trend van aangehouden verdachten sterker dan van daders, terwijl bij de 18-24-jarigen de trend van verdachten en daders ongeveer gelijk stijgend is. Kennelijk worden bij de 12-17-jarigen meer misdrijven eerder in de strafrechtelijke keten afgedaan en komen deze niet bij het OM terecht. Ook vinden we dat het aantal jongeren waarbij uiteindelijk is afgezien van strafvervolgging onder de 12-17-jarigen sterker is toegenomen dan onder de 18-24-jarigen. Het kan hierbij niet gaan om verdachten die een Halt-afdoeningen afronden, want deze laten nauwelijks een stijgende trend zien. Deze bevindingen sluiten wel aan bij het beleid dat eind jaren negentig door het OM is ontwikkeld om zaken die niet 'vervolgings-rijp' zijn om redenen van efficiëntie al door de politie ter zijde te laten schuiven (zie Van der Heijde, Van Tulder & Wiebrens, 2007). De resultaten uit onze studie wijzen erop dat onder de 12-17-jarigen een sterkere aanwas is van dergelijke zaken dan onder de 18-24-jarigen.

Verdachten en daders niet jonger, wel meer jongere verdachten

Het aandeel verdachten onder 12-15-jarigen neemt meer toe dan in andere leeftijdsgroepen. Omdat de groep 12-15-jarigen slechts een klein deel van de totale groep minderjarige verdachten uitmaakt en het aandeel verdachten ook in de andere leeftijdsgroepen toeneemt, leidt dit niet tot een daling van de gemiddelde leeftijd. Verdachten worden dus niet steeds jonger. In tegenstelling tot die bij de verdachten, zijn er nauwelijks leeftijdsverschillen in de trends van daders van een misdrijf. Deze bevinding doet vermoeden dat de toename van jonge verdachten vooral te maken heeft met lichtere feiten die al worden afgedaan voordat ze bij het OM terecht komen.

Sterkere toename van verdachten en daders onder vrouwen dan onder mannen

Het aandeel verdachten onder vrouwen neemt zowel bij de 12-17-jarigen als bij de 18-24-jarigen sterker toe dan onder mannen. Deze trend signaleren we ook bij de daders. De stijging van vrouwelijke verdachten lijkt zich te vertalen in een toename in vrouwelijke daders tegen wie een strafzaak is afgedaan. De sterk stijgende trend onder vrouwen, welke ook elders wordt gesignaleerd (zie bijv. Eggen, 2009), beperkt zich dus niet alleen tot de strafrechtelijk minderjarigen, maar komt ook voor bij de 18-24-jarigen. Deze toename blijkt vooralsnog alleen uit geregistreerde gegevens en niet uit andere bronnen zoals zelfrapportage van delinquent gedrag door minderjarigen (Van der Laan & Blom, 2006). Kennelijk gaat het bij vrouwen die met de politie in aanraking komen ook vaker dan voorheen om ernstige feiten die reden zijn tot strafvervolgging.

Sterkere toename van verdachten onder autochtonen en in landelijke regio's

Het aandeel verdachten onder autochtone jongeren neemt in beide leeftijdsgroepen sterker toe dan onder andere herkomstgroepen. Met betrekking tot de minderjarigen kan deze bevinding in samenhang met regionale trends worden beschouwd. We signaleren een sterkere toename van minderjarige verdachten in het noorden van Nederland en in niet-stedelijke gemeenten dan in andere gebieden. In de landelijke regio's wonen relatief meer autochtone jongeren.

De toename van het aandeel minderjarige verdachten in niet-stedelijke gebieden, zien we niet terug bij de 18-24-jarigen. Dit hangt mogelijk samen met de meer gerichte aandacht voor criminaliteit onder 12-17-jarigen dan onder 18-24-jarigen.

Sterkere toename openbare orde misdrijven, bedreiging en mishandeling; daling vermogensmisdrijven

Openbare orde misdrijven (misdrijven tegen de openbare orde, tegen het openbaar gezag en vernieling) en geweldsmisdrijven (bedreiging en geweld tegen personen) zijn in de afgelopen jaren onder de verdachten sterker toegenomen dan andere misdrijven. Bij de 18-24-jarigen geldt dit ook nog voor verkeersmisdrijven. Vermogensmisdrijven laten over het algemeen een stabiele trend of een daling zien. Vergelijkbare trends zijn zichtbaar bij daders, met uitzondering van delicten tegen de openbare orde. Het aandeel verdachten van een misdrijf tegen de openbare orde stijgt sterker dan het aandeel daders. Dit lijkt erop te duiden dat het bij de sterke toename van verdachten van openbare orde misdrijven vooral feiten betreft die al worden afgedaan voordat ze bij het OM terechtkomen. Min of meer wijst dit dus op een toename van relatief lichte feiten in de politieregistratie.

Sterkere toename van recidivisten dan van first offenders

Het aandeel recidivisten neemt onder beide leeftijdsgroepen sterk toe. Onder de minderjarigen is het aandeel meer- en veelplegers ten opzichte van 2002 met ongeveer de helft toegenomen. Het aandeel first offenders onder minderjarigen is minder sterk gestegen en is onder de 18-24-jarigen zelfs min of meer gelijk gebleven. De sterker stijgende trend van recidivisten heeft mogelijk te maken met de aandacht voor bekende daders of delicten die vooral door meer- en veelplegers gepleegd worden (zie Tollenaar, van Dijk & Alblas, 2009).

Meer werkstraffen en boetes, minder vrijheidsstraffen; Een toename van relatief minder ernstige feiten

In beide leeftijdsgroepen is sinds 2002 een sterke toename van werkstraffen en (hoewel gematigder) van geldboetes. De vrijheidsstraffen zijn daarentegen in de laatste jaren afgenomen, waarbij onder de 12-17-jarigen vooral de voorwaardelijke en de lange onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen zijn gedaald. Bij de 18-24-jarigen zijn de onvoorwaardelijke vrijheidsstraffen sterker afgenomen dan de voorwaardelijke vrijheidsstraffen. Hoewel deze trend past in de algehele trend van een toenemende substitutie van vrijheidsstraffen door taakstraffen ('taakstraf, tenzij...')⁶, kan deze ook wijzen op een verandering in de aanbodzijde. Rechters blijken namelijk over het algemeen conform de ernst van de gepleegde misdrijven te sanctioneren (Buysse, van Dijk & Abraham, 2008). De toename van het aantal taakstraffen en geldboetes en de afname van vrijheidsstraffen kan dan ook wijzen op een

⁶ Zie bijvoorbeeld richtlijn voor strafvoordering jeugd (Staatscourant, 2006, 59; Staatscourant 2009, 116).

toename van relatief minder ernstige misdrijven en een minder sterke stijging of mogelijk zelfs daling van de ernstiger feiten (zie ook Van der Heijde et al., 2007). In hoeverre dit dan het resultaat is van daadwerkelijke veranderingen in de jeugdcriminaliteit, of van inspanningen op het niveau van de politie (prestatiecontracten, de mate van doorrechercheren op ingewikkelde zware zaken) is niet duidelijk.

4.3 Tot slot

In 2007 zijn bijna 4 op de 10 door de politie aangehouden verdachten van een misdrijf tussen de 12 en 24 jaar oud. De geregistreeerde *jeugd*criminaliteit laat al jaren een stijgende trend zien. Dit geldt zowel voor de 12-17-jarigen als voor de 18-24-jarigen. Dit is in 2007 niet veranderd. Wel lijken de verschillen tussen subgroepen kleiner te worden.

Nieuw in deze rapportage is de aandacht voor de 18-24-jarigen. Zowel absoluut als per 100 leeftijdsgenoten zijn er meer 18-24-jarigen dan 12-17-jarigen als verdachte of dader van een misdrijf geregistreerd. Daarmee samenhangend zijn 18-24-jarigen van meer delicten verdacht dan 12-17-jarigen. De 18-24-jarigen leveren in omvang dus meer criminaliteitsproblemen dan de 12-17-jarigen. Wel geldt hier ter nuanceering dat een aanzienlijk deel (19%) van de delicten van 18-24-jarigen verkeersmisdrijven betreffen (vooral rijden onder invloed). Minderjarigen zijn eenvoudigweg veel minder in de gelegenheid om dergelijke misdrijven te plegen. Maar ook als deze misdrijven buiten beschouwing worden gelaten, is de omvang van de geregistreeerde criminaliteit onder de 18-14-jarigen groter dan onder de 12-17-jarigen. De trends in de geregistreeerde jeugdcriminaliteit zijn daarentegen onder beide groepen, op enkele uitzonderingen na, vergelijkbaar.

Summary

Trends in recorded juvenile crime in the age group 12-24 in the period 1996-2007

Findings from the 'Monitor Jeugdcriminaliteit' 2009 (Juvenile Crime Monitor 2009)

The aim of this investigation was to examine the trends in juvenile crime in the period 1996 up to and including 2007 as recorded by the police, the Public Prosecutor and the court. To that end, we examined developments among the arrested suspects of a crime and juvenile offenders aged 12 – 24. We also investigated the trends in the settlements at the levels of the Police, the Public Prosecution Service and the judiciary. The investigation concerns information registered by the police and the judicial authorities, and therefore only provides insight into a part of the juvenile delinquency issue.

The following results were found:

Suspects

- In 2007, 2.5% of the juveniles aged 12-17 was arrested on suspicion of a crime, an increase of 32% compared to 2002. In 2007, 4.0% of the juveniles aged 18-24 was arrested on suspicion of a crime, an increase of 21% compared to 2002.
- The percentage of suspects is lower among women than among men, but does increase more sharply among women. The increase in suspects is higher among women aged 12-17 than among women aged 18-24 (+51% and +37% compared to 2002).
- Compared to 2002, the percentage of suspects among 12-15 year-olds shows a stronger increase than in other age groups (+40% and ≤ +23%, respectively). Nevertheless, the average age of suspects does not decrease, because the percentage of suspects among the older age groups also increases.
- The highest percentage of suspects occurs among juveniles of Moroccan descent, followed by juveniles from the Antilles and Surinam. The percentage of suspects among juveniles of Dutch descent is the lowest. This ranking applies to both 12-17 year-olds and 18-24 year-olds. Since 2002, the percentage of suspects among juveniles of Dutch descent has increased more sharply than among juveniles from other descent groups. The percentage of suspects among Antillean juveniles shows the lowest increase and is even relatively stable among the 18-24 year-olds.
- The number of suspects for every 100 juveniles has increased in all regions, but not equally strong everywhere. The strongest increase among the 12-17 year-olds was observed in the North of the Netherlands, and in the non-urban areas. Concerning the 18-24 year-olds, there are hardly any differences in the regional trends.
- The percentage of repeat offenders among the 12-17 and 18-24 year-olds shows a higher increase than the percentage of first offenders in these age groups. With regard to the 18-24 year-olds, the number of first offenders per every 100 juveniles has remained more or less stable since 2002.
- The percentage of juvenile persistent offenders among the 12-17 year-olds has increased just as much as the percentage of juvenile repeat offenders. In 2007 both groups show an increase of about 50% compared to 2002.

- Among the 12-17 years olds, there is a sharp increase in the number of public order disturbances, threats and assaults. The same applies to the 18-24 year-olds. In these age groups the number of traffic offences have also increased sharply.

Offenders

- In 2007, 1.9 % of the 12.-17 year-olds had committed a crime, an increase of 19% compared to 2002. In 2007, 3,4% of the 18-24 year-olds had committed a crime, an increase of 20% compared to 2002.
- Although the number of offenders among the men exceed the number of offenders among women, the number of offenders among women has increased more sharply. The percentage of offenders among the 12-17 year-old women has increased by 33% and among the 18-24 year-old women by 48%.
- In all age groups the increase in the number of offenders for every 100 peers is about the same.
- Among the 12-17 year-olds there is a sharp increase with regard to the number of offenders committing crimes of threat, violence against persons, disturbance of public order and offences against the public authorities. The number of violent property offences has decreased. The 18-24 year-olds show a similar development. In addition, there is an increase in the number of traffic offences in this group.

HALT settlements

- In 2007, 1.1 % of the 12-17 year-olds was offered a HALT settlement. Since 2002, this percentage is stable.
- As compared to male juveniles, the percentage of female juveniles offered a HALT settlement shows a stronger increase.
- The trend in HALT settlements is more or less the same in all age groups.
- The percentage of HALT settlements among non-indigenous juveniles has decreased, whereas the percentage of HALT settlements among juveniles of Dutch descent has increased.

Settlements by the Public Prosecutor

- In the period of 2002-2005 work projects has almost doubled among the 12-17 year-olds (+45%). Discretionary dismissals has decreased by almost a quarter (-23%).
- In the period of 2002-2005 financial transactions among 18-24 year-olds has increased by a fourth (+23%).

Settlements in court

- In 2007 community service orders among 12-17 year-olds has increased (+73%), compared to 2002. Non-suspended prison sentences for more than three months, suspended prison sentences and rehabilitation sentences have decreased (-32%, -29% and -28%, respectively).
- Community service orders and fines have increased among the 18-24 year-olds (+48% and +24%, respectively). Non-suspended, short and long prison sentences and rehabilitation sentences have decreased (-18%, -26% and -27%, respectively).

The main conclusions are:

- There are more suspects and offenders among the 18-24 year-olds, but there is a stronger increase in the number of suspects among the 12-17 year-olds in the period of 2002-2007;

- Suspects and offenders have not become younger, but there are more juvenile suspects;
- There is a stronger increase in the number of suspects and offenders among female juveniles than among male juveniles;
- There is a stronger increase in the number of suspects among juveniles of Dutch descent than among juveniles from other descent groups, and there is a stronger increase in the number of suspects in national regions;
- In both age groups there is a strong increase in the number of public order offences, threats and assaults and a decrease in the number of property crimes;
- There is a stronger increase in the number of repeat offenders than in the number of first offenders;
- The number of community service orders and fines imposed in court has increased, the number of prison sentences has decreased. This leads to the possible conclusion that there is an increase in the number of relatively less serious offences and a stabilization or possibly even a decrease in the number of serious offences brought before the court.

Literatuur

- Blom, M., Van der Laan, A.M., & Huijbregts, G.L.A.M. (2005). *Monitor Jeugd terecht 2005*. Den Haag: WODC. Cahier 2005-17.
- Blom, M. & Van der Laan, A.M. (2007). *Monitor Jeugd terecht 2007*. Den Haag: WODC. Factsheet 2007-3.
- Buysse, W., Van Dijk, A., & Abraham, M. (2008). *Afdoening van zeer ernstige delicten gepleegd door jeugdigen: Vervolgonderzoek naar aanleiding van de Motie Griffith*. Amsterdam: DSP-groep.
- Eggen, A.Th. (2009). *Driemaal zoveel strafzaken tegen meisjes sinds 1995*. www.cbs.nl, 2 november 2009.
- Eggen, A.Th.J. (2009). Geregistreeerde criminaliteit. In S.N. Kalidien & A.Th.J. Eggen (red.), *Criminaliteit en rechtshandhaving 2008* (pp. 85-100). Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 279.
- Elffers, H. (2003). Leugens, verdraaide leugens, statistiek en ... misdaadstatistiek. *StatOR*, 3(4), 10-16.
- Elffers, H., & Bruinsma, G.J.N. (2005). De misdaadcijfers lopen terug! Politie, proficiat! Of, eh, ...? *Tijdschrift voor Criminologie*, 47, 376-389.
- Farrington, D.P. (1986). Age and crime. In M. Tonry & N. Morris (red.), *Crime and Justice: An annual review of research. Vol. 7* (pp.189-250). Chicago: University of Chicago Press.
- Goudriaan, H., & Eggen, A.Th. (2009). Verdachten van criminaliteit. In S.N. Kalidien & A.Th.J. Eggen (red.), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2008: Ontwikkelingen en samenhangen* (pp.101-130). Den Haag, Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 279.
- Heer-de Lange, N.E. de (2009). Berechting. In S.N. Kalidien & A.Th.J. Eggen (red.), *Criminaliteit en Rechtshandhaving 2008: Ontwikkelingen en samenhangen* (pp. 153-174). Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 279.
- Heijde, W. van der, Tulder, F. van, & Wiebrens, C. (2007). Strafrechter en strafketen: De gang van zaken, 1995-2006. *Rechtstreeks*, 2007, 3, 6-71.
- Junger-Tas, J. (1992). Criminaliteit en leeftijd. *Justitiële Verkenningen*, 18(3), 66-89.
- Kerckvoorde, J. van (1995). *Een maat voor het kwaad?* Leuven: Universitaire Pers Leuven.
- Laan, A.M. van der, & Blom, M. (2006). Jeugddelinquentie: Risico's en bescherming. Bevindingen uit de WODC Monitor Zelfgerapporteerde Jeugdcriminaliteit 2005. Den Haag: Boom Juridische uitgevers. Onderzoek en beleid 245
- Loeber, R., & Keenan, K. (1994). Interaction between conduct disorder and its comorbid - Effects of age and gender. *Clinical Psychology Review*, 14, 497-523.
- Mantgem, J. van, Moerenhout, L., & Bol, D. (2008). *Landelijke criminaliteitskaart 2007*. Zoetermeer: Korps landelijke politiediensten (KLPD).
- Ministerie van Justitie (2008). *Programmaplan Jeugdcriminaliteit: De uitvoering maakt het verschil*. Den Haag: Directie Justitieel Jeugdbeleid.
- Ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties (2007). *Veiligheid begint bij voorkomen*. Den Haag: Ministeries van Justitie en Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties.
- Tollenaar, N., Dijk, J. van, & Alblas, J.W. (2009). *Monitor Veelplegers 2003-2006: Cijfermatige ontwikkelingen*. Den Haag: WODC. Factsheet 2009-1.
- Wittebrood, K., & Nieuwbeerta, P. (2006). Een kwart eeuw stijging in geregistreeerde criminaliteit: Vooral meer registratie, nauwelijks meer criminaliteit. *Tijdschrift voor Criminologie*, 48, 227-242.

Bijlage 1 Samenstelling van de begeleidingscommissie

Voorzitter

dhr. prof. dr. H. Elffers

Senior onderzoeker Nederlands Studiecentrum Criminaliteit en Rechtshandhaving en hoogleraar Empirische bestudering van de strafrechtpleging aan de Faculteit Rechten van de Vrije Universiteit Amsterdam

Leden

mw. drs. S.A. de Graaf

Programmasecretaris Aanpak Jeugdcriminaliteit Ministerie van Justitie

mw. dr. A.M. Slotboom

Universitair docent faculteit der Rechtsgeleerdheid van de Vrije Universiteit Amsterdam

dhr. dr. B. Vollaard

Universitair docent faculteit Economie en Bedrijfswetenschappen van de Universiteit van Tilburg

Bijlage 2 Tabellen

Tabel 1 12-17-jarige verdachten in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 100						
<i>Totaal</i>	1,9	2,0	2,2	2,4	2,4	2,5	132
<i>Sekse</i>							
Man	3,1	3,2	3,6	3,8	3,8	4,0	128
Vrouw	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	151
<i>Herkomst</i>							
Autochtoon	1,3	1,4	1,5	1,6	1,7	1,8	142
Oost-Europa	3,5	3,6	3,7	4,2	4,0	4,2	120
Overig westers allochtoon	1,9	2,0	2,3	2,3	2,4	2,5	132
Nederlandse Antillen & Aruba	7,1	6,8	7,4	8,4	7,9	8,3	117
Marokko	6,7	7,2	8,0	8,5	8,2	8,4	126
Turkije	3,1	3,3	4,0	4,4	4,4	4,3	139
Suriname	4,6	4,4	5,0	5,3	5,5	5,9	129
Overig niet-westers allochtoon	3,3	3,3	3,7	4,0	4,0	4,1	125
<i>Leeftijd</i>							
12-15 jaar	1,3	1,4	1,6	1,7	1,8	1,9	140
16-17 jaar	3,2	3,3	3,5	3,7	3,8	3,9	123
<i>Eerdere politiecontacten</i>							
First offender	1,3	1,3	1,4	1,5	1,5	1,6	124
Recidivist	0,7	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	146
<i>Landsdeel</i>							
Noord	1,5	1,5	1,6	2,1	2,3	2,5	170
Oost	1,6	1,7	1,9	2,0	2,0	2,1	129
West	2,3	2,4	2,6	2,7	2,9	3,0	134
Zuid	1,6	1,6	1,8	1,9	1,8	1,9	119
<i>Stedelijkheidsgraad</i>							
G4	3,7	3,9	4,5	4,6	4,8	5,1	141
Overig zeer sterk stedelijk	2,6	3,0	2,9	3,2	3,8	3,9	150
Sterk stedelijk	2,2	2,3	2,5	2,7	2,8	2,8	125
Matig stedelijk	1,7	1,7	1,9	1,9	2,0	2,1	127
Weinig stedelijk	1,3	1,3	1,5	1,6	1,6	1,7	131
Niet stedelijk	0,9	1,0	1,0	1,3	1,3	1,5	166

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

Tabel 2 Delicten van 12-17-jarige verdachten in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 1.000						
Zeden	0,6	0,6	0,8	0,7	0,7	0,6	89
Bedreiging	1,4	1,7	2,2	2,2	2,2	2,2	159
Geweld tegen personen	5,4	5,5	6,1	7,1	7,0	8,0	148
Diefstal met geweld	2,4	2,2	2,6	2,2	2,1	2,1	88
Eenvoudige diefstal	4,0	3,8	4,0	4,0	4,1	4,1	101
Diefstal onder verzwarende omstandigheden	10,9	11,8	11,8	12,3	11,7	10,8	99
Overige vermogensdelicten	2,2	2,1	2,4	2,5	2,5	2,7	125
Tegen de openbare orde	5,8	6,6	7,9	8,5	8,2	9,3	160
Tegen het openbaar gezag	0,6	0,7	0,8	0,8	0,8	0,9	151
Vernieling	4,3	5,3	4,4	5,5	6,2	6,4	149
Verkeer	1,1	1,0	1,0	1,0	1,1	1,4	134
Drugs	0,7	0,7	0,9	0,8	0,7	0,9	133
Wapens	0,5	0,5	0,6	0,7	0,7	0,7	134
Overig	0,9	1,1	1,3	1,3	1,6	1,7	187

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

Tabel 3 18-24-jarige verdachten in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 100						
<i>Totaal</i>	3,3	3,6	3,9	3,8	3,9	4,0	121
<i>Sekse</i>							
Man	5,7	6,1	6,6	6,5	6,7	6,8	119
Vrouw	0,9	1,0	1,1	1,1	1,1	1,2	137
<i>Herkomst</i>							
Autochtoon	2,1	2,4	2,7	2,8	2,9	3,0	139
Oost-Europa	4,7	4,7	5,0	4,6	4,7	4,7	100
Overig westers allochtoon	2,6	2,8	3,0	3,0	3,2	3,2	125
Nederlandse Antillen & Aruba	9,8	9,6	10,0	9,2	9,1	9,6	98
Marokko	9,4	10,4	10,6	10,3	10,5	10,7	114
Turkije	4,5	4,7	4,9	5,1	5,4	5,5	121
Suriname	6,7	7,4	7,9	7,5	8,1	8,2	122
Overig niet-westers allochtoon	4,9	4,9	5,2	5,0	5,0	5,2	106
<i>Leeftijd</i>							
18-21 jaar	3,6	3,9	4,2	4,2	4,2	4,3	120
22-24 jaar	3,0	3,2	3,4	3,4	3,5	3,6	122
<i>Eerdere politiecontacten</i>							
First offender	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9	1,9	109
Recidivist	1,6	1,8	1,9	2,0	2,0	2,1	134
<i>Landsdeel</i>							
Noord	2,6	2,8	3,0	3,2	3,3	3,3	128
Oost	2,7	2,9	3,2	3,3	3,3	3,3	119
West	3,3	3,6	3,9	3,9	4,1	4,2	128
Zuid	2,8	3,0	3,2	3,3	3,3	3,5	126
<i>Stedelijkheidsgraad</i>							
G4	4,7	5,0	5,2	5,1	5,2	5,3	113
Overig zeer sterk stedelijk	2,5	3,0	3,2	3,3	3,5	3,6	144
Sterk stedelijk	3,1	3,4	3,7	3,7	3,8	3,8	122
Matig stedelijk	2,8	3,0	3,3	3,4	3,5	3,7	129
Weinig stedelijk	2,3	2,5	2,8	2,9	3,0	3,1	132
Niet stedelijk	2,1	2,2	2,5	2,7	2,8	2,7	133

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

Tabel 4 Delicten van 18-24-jarige verdachten in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 1.000						
Zeden	0,4	0,5	0,5	0,5	0,5	0,5	108
Bedreiging	2,4	2,7	3,4	3,4	3,2	3,4	143
Geweld tegen personen	7,2	7,7	8,8	9,6	10,2	11,0	152
Diefstal met geweld	2,2	2,3	2,6	2,2	2,0	2,1	97
Eenvoudige diefstal	5,5	5,5	5,6	4,8	4,6	4,5	82
Diefstal onder verzwarende omstandigheden	13,0	13,1	14,3	12,8	11,4	10,8	83
Overige vermogensdelicten	5,2	5,4	5,8	5,5	5,2	4,9	94
Tegen de openbare orde	5,0	5,1	6,2	6,4	6,6	7,3	145
Tegen het openbaar gezag	2,2	2,4	2,8	2,6	2,6	2,8	129
Vernieling	4,9	4,6	4,9	5,3	5,0	5,6	115
Verkeer	8,4	9,2	9,5	9,4	10,9	11,7	139
Drugs	3,6	4,2	5,3	4,5	4,4	4,4	125
Wapens	1,4	1,7	1,6	1,5	1,4	1,4	103
Overig	2,5	2,9	3,6	3,4	3,2	3,4	134

Bron: Bevolkingsstatistiek en HKS; bewerking WODC

Tabel 5 Jongeren met een Halt-afdoening in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 100						
<i>Totaal</i>	1,0	1,0	1,0	1,1	1,1	1,1	103
<i>Sekse</i>							
Man	1,5	1,5	1,4	1,5	1,5	1,4	96
Vrouw	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,7	123
<i>Herkomst</i>							
Autochtoon			0,9	1,0	1,0	1,1	126
Oost-Europa			1,2	1,2	1,3	1,1	123
Overig westers allochtoon			0,8	0,9	0,8	0,7	93
Nederlandse Antillen & Aruba			1,9	1,8	1,7	1,5	93
Marokko			2,1	2,2	1,8	1,7	82
Turkije			1,0	1,3	1,0	0,7	82
Suriname			1,2	1,3	1,4	1,0	73
Overig niet-westers allochtoon			1,2	1,4	1,4	1,1	80
<i>Leeftijd</i>							
12 jaar	0,7	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6	93
13 jaar	1,1	1,1	1,1	1,2	1,1	1,2	104
14 jaar	1,4	1,4	1,3	1,5	1,5	1,5	109
15 jaar	1,3	1,3	1,3	1,5	1,4	1,4	104
16 jaar	1,0	1,1	0,9	1,1	1,1	1,0	99
17 jaar	0,7	0,8	0,6	0,8	0,8	0,7	103

* Index 2007 (basisjaar 2004).

Bron: AuraH en Bevolkingsstatistiek; bewerking WODC

Tabel 6 12-17-jarige daders in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 100						
<i>Totaal</i>	1,6	1,7	1,8	1,9	1,9	1,9	119
<i>Sekse</i>							
Man	2,6	2,7	2,9	3,0	3,0	3,1	116
Vrouw	0,6	0,6	0,6	0,7	0,7	0,8	133
<i>Leeftijd</i>							
12-15 jaar	1,1	1,1	1,2	1,3	1,3	1,4	122
16-17 jaar	2,7	2,8	2,9	3,0	3,0	3,0	114

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

Tabel 7 Delicten van 12-17-jarige daders in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 1.000						
Zeden	0,5	0,5	0,5	0,5	0,4	0,3	64
Bedreiging	1,1	1,3	1,6	1,8	1,6	1,6	141
Geweld tegen personen	3,3	3,4	3,5	3,9	4,1	4,2	130
Diefstal met geweld	2,2	1,8	1,8	1,7	1,6	1,5	66
Eenvoudige diefstal	3,1	2,9	3,1	2,8	3,0	2,8	90
Diefstal onder verzwarende omstandigheden	8,2	7,8	7,6	7,4	7,5	6,6	81
Overige vermogensdelicten	2,3	2,0	2,3	2,1	2,4	2,2	96
Tegen de openbare orde	4,5	4,8	5,3	5,5	5,6	5,7	128
Tegen het openbaar gezag	0,6	0,8	0,8	0,8	0,8	0,8	137
Vernieling	2,6	2,5	2,9	2,8	3,1	3,2	123
Verkeer	0,8	0,8	0,9	0,9	0,9	1,0	131
Drugs	0,4	0,4	0,5	0,6	0,5	0,6	148
Wapens	0,7	0,7	0,8	0,8	0,7	0,7	100
Overig	1,0	1,6	1,4	1,6	1,8	2,0	198

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

Tabel 8 Afdoeningen van 12-17-jarige daders in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 1.000						
<i>OM</i>							
Totaal, w.o.	11,2	11,6	12,4	13,2	13,4	13,1	116
Beleidssepot	2,0	1,8	1,7	1,6	1,5	1,5	77
Transactie, w.o.	9,3	9,8	10,7	11,6	12,0	11,5	125
Werkproject	5,1	5,3	6,2	7,3			145*
Leerproject	1,2	0,9	0,7	1,1			89*
Financiëel	2,0	2,4	2,2	2,5			124*
<i>Rechter</i>							
Totaal, w.o.	14,6	15,4	16,9	16,8	16,7	15,9	109
Maatregel	0,2	0,1	0,2	0,2	0,2	0,2	100
Onvw. vrijheidsstraf ≤ 3 mnd.	1,2	1,2	1,2	1,4	1,2	1,1	98
Onvw. vrijheidsstraf > 3 mnd.	0,6	0,5	0,6	0,6	0,4	0,4	68
Vw. vrijheidsstraf	3,7	4,0	4,3	3,9	3,2	2,6	71
Taakstraf, w.v.	6,3	6,7	7,4	7,7	8,4	8,7	139
Werkstraf	4,1	4,9	5,5	5,9	6,6	7,2	173
Leerstraf	2,2	1,9	1,9	1,7	1,8	1,6	72
Geldstraf	2,4	2,5	3,0	2,9	3,0	2,6	108

* Index 2005 (basisjaar 2002).

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

Tabel 9 18-24-jarige daders in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 100						
<i>Totaal</i>	2,9	3,2	3,3	3,3	3,5	3,4	120
<i>Sekse</i>							
Man	5,0	5,6	5,7	5,7	5,9	5,8	116
Vrouw	0,7	0,8	0,9	0,9	1,0	1,0	148
<i>Leeftijd</i>							
18-21 jaar	3,1	3,5	3,6	3,6	3,7	3,6	118
22-24 jaar	2,6	2,9	3,0	3,0	3,2	3,2	122

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

Tabel 10 Delicten van 18-24-jarige daders in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 1.000						
Zeden	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,2	75
Bedreiging	1,8	2,1	2,4	2,3	2,3	2,4	132
Geweld tegen personen	4,4	4,9	5,2	5,2	5,7	5,8	133
Diefstal met geweld	1,5	1,5	1,6	1,5	1,2	1,1	74
Eenvoudige diefstal	5,0	5,1	4,9	4,3	4,1	3,7	74
Diefstal onder verzwarende omstandigheden	7,7	8,6	8,2	7,4	6,7	6,1	79
Overige vermogensdelicten	3,9	4,4	4,3	3,9	4,1	3,7	94
Tegen de openbare orde	3,4	3,6	3,9	3,9	4,1	4,1	121
Tegen het openbaar gezag	2,0	2,4	2,7	2,5	2,4	2,5	122
Vernieling	3,2	3,4	3,4	3,5	3,5	3,6	113
Verkeer	7,4	8,8	9,2	9,3	10,0	10,2	137
Drugs	3,0	3,5	4,0	3,5	3,6	3,3	111
Wapens	1,5	1,7	1,6	1,5	1,4	1,3	88
Overig	3,3	4,1	4,2	4,6	5,1	4,9	150

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC

Tabel 11 Afdoeningen van 18-24-jarige daders in de periode 2002-2007

	2002	2003	2004	2005	2006	2007	Index 2007 (basisjaar 2002)
	Per 1.000						
<i>OM</i>							
Totaal, w.o.	15,5	17,6	19,1	19,0	19,4	19,5	125
Beleidssepot	2,0	2,1	2,2	1,9	1,8	1,8	90
Transactie, w.o.	13,6	15,6	16,9	17,1	17,6	17,7	131
Werkproject	0,5	0,6	1,2	1,4			258*
Leerproject	0,1	0,1	0,1	0,1			163*
Financiële	12,1	13,8	14,8	14,9			123*
<i>Rechter</i>							
Totaal, w.o.	28,4	32,6	33,7	32,9	33,9	31,9	112
Maatregel	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	108
Onvw. vrijheidsstraf ≤ 3 mnd.	3,5	3,9	3,7	3,4	3,0	2,8	82
Onvw. vrijheidsstraf > 3 mnd.	2,2	2,5	2,5	2,1	1,9	1,6	74
Vw. vrijheidsstraf	4,9	5,4	5,4	5,3	5,2	4,5	93
Taakstraf, w.v.	5,9	6,9	7,5	8,1	8,8	8,4	143
Werkstraf	5,5	6,5	7,0	7,7	8,4	8,1	148
Leerstraf	0,4	0,4	0,5	0,5	0,4	0,3	73
Geldstraf	11,2	13,1	13,9	13,3	14,1	13,7	122

* Index 2005 (basisjaar 2002).

Bron: Bevolkingsstatistiek en OBJD; bewerking WODC